

Відповідь на протест.

У 37 числі „Свободи“ з дня 14 of September 1911 р., на першій стороні прочитав я протест звернений проти моєї особи а закінчений словами „се підлість“ та в імені Р. Н. С. підписаний о. Мих. Балоюм, яко духовним управителем того-ж і п. редактором Осипом Стеткевичом. Задлятого в інтересі правди прошу Хв. Редакцію „Свободи“ о чимскорійше помістити кілька моїх слів у тому самому місці, у якому був згаданий протест.

Такі слова „Вас учено дурниць через 15 літ“ я ніколи не говорив до моїх громадян а тим більше на проповідях чи проповіді, яка мала місце 20-го серпня с. р. в галицькій грек. кат. Церкві в Піцбурзі, Па. Тим самим не мож, дивним чином вложених в мої уста, вище спімнених слів віднести до бл. п. о. Н. Стефановича, якого я пам'ятю шаную та нераз у церкві і поза церквою підносив покійника заслуги. Про систематичне підкопування моєї сьвященної гідності і чести яко людини публично і скрито у Піцбурзі і далеко поза Піцбургом, особами духовними і сьвітськими, я маю вироблений мій власний суд!

Сл. Іс. Христу!

о. Константин Курилло,
Настоятель церкви св. Йона Хр.
в Pittsburg, Pa.

Звіт

з річного засідання Головного Уряду Р. Н. Союзу, відбувшогося в Джерзі Сіті, Н. Дж. на днях 5., 6., 7., і 8. вересня 1911-го року.

(Дальше).

Друга ухвала клівляндської конвенції що до побільшення „Свободи“, зістала переведена. В тій справі скликав я засіданє головн. екзек. комітету на день 12-го жовтня 1910. На се засіданє явила ся також і контрольна комісія. Порішено покликати на відвічального редактора п. Осипа Стеткевича і визначено для нього 135.00 дол. місячної платні. Однак п. О. Стеткевич ніяк не хотів пристати на сю платню і голов. екзек. комітет був приневолений піднести її о 15 дсл., то є на 150.00 дол. місячно, однак з тим застереженням, що від тепер ані Р. Н. Союз з своєї, ані з каси „Свободи“, не має платити за ніякі переводи, ні дописи, або кореспонденції. Се має оплачувати редактор зі своєї кишені. П. О. Стеткевич згодив ся на се. Співредактором остав п. Ангін Цурковський, з

місячною платнею 80.00 дол. Редактором словенської „Свободи“ остав п. Андр. Гела, з платнею 80.00 дол. в місяць.

Поки-що однак порішено видавати руську „Свободу“ дальше на 8 сторін, лиш величина формату мала бути збільшена. Зроблено се тому, по заяк видавало ся тяжкою річю видавати руську „Свободу“ на 12 а словенську на 8 сторін за дотеперішню платню, то є по 10 цнт. від члена. Пізнійше однак, по детальнім і ставлєм обчисленю усіх збільшених розходів, спричинених розширенням об'єму часопису, менаджер і форман друкарні заявили, що будуть могли видавати руську „Свободу“ на 12, а словенську на 8 сторін, в трошечки меншій форматі, як було до XI-ої головної конвенції.

І після того виходить орган нашої організації після ухвали конвенції: руська „Свобода“ на 12 сторін, а „Свобода“ словенською азбукою на 8 сторін.

На тім самім засіданю управитель друкарні, п. К. Кирчів, подав до відомости головн. екз. комітетови, що теперішні властители дому, в яким містила ся редакція і друкарня „Свободи“ (184 Hudson Str., New York) виповіли льокаль. Головн. екз. комітет поручив п. К. Кирчову вишукати другий відповідний льокаль для редакції і друкарні.

Третю конвенційну ухвалу, що до вступлення в члени „Слав. Емігр. Дому“, рівнож виконано.

Р. Н. Союз став членом „Славянського Еміграційного Дому“ і ухвалену XI-тою головн. конвенцією річну таксу в сумі 500.00 дол. заплачено за 1911 рік. На підставі статута отсего „Слав. Емігр. Дому“ дістав Р. Н. Союз право настановити в уряді сего товариства одного свого директора; рівнож згадане товариство приняло одного руського хлопця, як робітника в своїй канцелярії. На директора в „Слав. Емігр. Домі“ з рамени Р. Н. Союзу вибрано о. А. Улицкого. Однак о. Улицкий по короткім часі зрік ся сего уряду і тому на його місце поставлено п. Т. Лабовського.

По вступленю вже Р. Н. Союзу в члени згаданого товариства, якась частина нашого сьвященства, з невідомих нам причин, стала нараз всіма силами форсувати замиканий уже кілька разів „Австрійський Емігр. Дім“, відносячи ся рівночасно крайню ворожо до „Славянського Емігр. Дому“. Се дало повід до всяких непорозумінь і нині заступають Русинів на Еліс Айленд аж два емігр. товариства, що дає нераз повід до різних

прикрих, а для Русинів не конче підлібних подій.

П'яту конвенційну ухвалу, що до закупна дому йонкерської бурси на власність Р. Н. Союзу, не виконано. Причина є така:

На засіданю гол. екзек. комітету, відбувшім ся 17-го мая 1911-го року, показало ся, що на згаданий реальності суть слідуєчі тягарі:

Залеглий довг	- - - - -	\$4.000
Найпотрібніші наприви коштів	- - - - -	1.500
Всякі народні фонди, вложені в реальність, які Р. Н. Союзу мусіви звернути	- - - - -	1.500
Разом отже Р. Н. Союз мусіви видати готівкою	- - - - -	\$7.000

Річний видаток на дім виносив-би отже 555 дол., а після найліпшого обчислення він міг-би приносити річного доходу всего лиш 420 дол. По-став-би річний недобір в висоті 135 дол., який організація мусіла-б постійно що року покривати. В виду того головний екзек. комітет уважав за відповідне, не виконувати отсєї ухвали.

Шесту ухвалу XI-тої конвенції виконано в цілости, з одним винятком. Конвенція ухвалила виплатити оставшу суму з запомоги по бл. п. Прокопі Святковським в висоті 800 дол. гр. катол. церкві в Гейзелтон, Па. Вже по конвенції дійшло до відома екз. комітету, що найшли ся ближші наслідники, управнені до сеї запомоги статутами і правом, то є діти брата небіщика. В виду того екз. комітет, не хотючи ділати прети постанов статута організації, ані не хотючи заходити в колізію зі спадковим правом, не міг виплатити згаданих 800 дол. гр. кат. церкві в Гейзелтон, Па.

Важніші справи, порішені і ухвалені головним екзек. комітетом, суть слідуєчі.

На засіданю дня 3-го грудня 1910-го року менаджер друкарні, п. К. Кирчів зложив справозданє зі своїх заходів що до глядана нового льокалю для „Свободи“. Показало ся, що за льокаль для редакції і друкарні в Нью Йорку треба платити незвичайно дорого: за один лиш поверх жадали найдешевше 150.00 дол. місячно; друкарня з усіма своїми бюроми ніяк однак не могла-б помістити ся на однім поверсі і треба-б було рішити ся, платити яких 200.00 дол. місячно за приміщенє „Свободи“ в місті Нью Йорку. Крім сего усі потрібні зміни і адаптації треба було робити власним коштом. Оглянено тоді навіть декілька льокалів та остаточно порішено, що платити 200.00 дол. місячно, се за дорого.

Тоді п. К. Кирчів піддав гадку,

чи не ліпше було-б, коли-б Р. Н. Союз місто вирентувати дім, купив якийсь на свою власність. У нїм містила-б ся „Свобода“, бюра Р. Н. Союзу, не було-б обави вічного переносення друкарні, а раз пороблені зміни і адаптації, доконечні для друкарні, лишили-б ся на все. Відповідний дім в Нью Йорку коштував-би за дорого, тому чи не найліпше було-б купити який дім в сусіднім Джерзі Сіті. П. К. Кирчів предложив навіть чотири такі доми, що вельми надавали-б ся на нашу ціль: дім коло рос. прав. церкви за 14.000 дол.; другий на розі Гранд і Варрен вулиць за 16.000 дол.; третій на розі Суссекс і Варрен вул. рівнож за 16.000 і остаточно четвертий дім при Гранд вулиці в ціні 14.000 дол. Присутні взяли під розвагу піднесену гадку і почисливши усі дані за і против, остаточно прийшли до того заключення, що купно дому на власність Р. Н. Союзу оплатити ся, та що плачений до сих пор рент за яких 7 до 8 літ вповні його виплатить.

Головні урядники, оглянувши усі чотири доми, узнали дім находячий ся при Гранд вул. за найвідповіднійший, бо він притикає до публичного парку, отже друкарі будуть могли мати найбільше сьвітла, та крім сего є він і найдешевший. Тому порішено засягнути в тій справі також і гадки головн. контрольної комісії, яка як раз урядувала тоді в Нью Йорку.

Слідуєчого дня, в присутности членів головн. контрольної комісії оглянено будинки в друге і одноголосно ухвалено купити кам'яницю, находячу ся при Гранд вул.

По довгих торгах з властителем дому, якому офіровано 13.000 дол., і який ніяк не хотів пристати на сю ціну, згоджено ся остаточно на ціну 13.500 дол. і за сю суму куплено дім на власність Р. Н. Союзу. Зроблено контракт і з початком 1911-го року дім, находячий ся під ч. 83 Grand str. перейшов на власність Р. Н. С. За дім сей заплачено готівкою - - - - - \$13.500.00

потрібне переробленє і урядженє коштувало - \$ 1.823.06

так, що разом весь дотеперішній кошт виносив \$15.323.06.

Дім приносить такі доходи: „Свобода“ платить рент місячно - \$121 - \$110.00

За офіси Р. Н. Союзу міс. рент 30.00

два приватні партії, мешкаючі на другім поверсі, платять ренту - - - - - 24.00

разом отже місячно приносять дім - - - - - \$164.00

доходу. До сеї пори отже дім приніс 747 дол. доходу.

Тепер буде се вже Вашою річю осудити, чи гол. екз. комітет, купуючи дім на власність Р. Н. Союзу, поступив добре, чи зле.

(Дальше буде.)

ОБРУСИТЕЛІ.

Новість із суспільного життя поліської країни.
Н. ЛАНСЬКОЇ.

З великоруського переклада ***

(Дальше).

Шнабе уже давно неспокійно вертівся на кріслі: в карти грати він не любив, для того, що не любив програвати, а всякі розмови товариські уважав пустими дурницями. Він уже кілька разів поривався до другого покою, але за кожним разом хтось його задержував і він знов нерадий сідав на крісло. Врешті таки висунувся крадьком, уже не був в стані опертися покусі, присів до фляшки з горівкою, щоб лиш трохи покріпити ся і вицідив її до дна. Коли „пані маршалкова“ на даний знак мужа запросила гостей до перекуски, а гості, засидівши ся, скоро повставали, залюбки простуюючи свої заковязлі сугави, — коли Кузьма прибравши остаточно ролю шамбеляна, розтворив на розтіж обі половини дверей так замашисто, що аж крісло затріщало притиснене до стіни, а вразливий Петро Іванович здрогнув і скрикнув ся, — тогди очам зібраних представив ся такий образ: опертий ліктями на столі перед фляшкою сидів посередник з вибалущеними очима, з глуповатим усміхом. Увидівши порожню фляшку, „пані“ йойкнула і подивилася на мужа; Петро Іванович узрівши через голову гостей її розпучливий погляд, глипнув на стіл і всео дорозумів ся. Пропхавши ся наперед, ухопив фляшку, когось там штуркнув, перепросив, виганьбив безличника собі в душі і плез за дверми. Коли з'явив ся знов, пропускаючи наперед Кузьму з полумиском в руках високо піднятим, з котрого звисив ся хвіст якоїсь великої риби — гості відсхлипили дещо. „Погоди ти, собако!“ — говорив собі в душі „пан маршалок“, позираючи косо на Шнабе, котрий невинно вибалущував очі, мов би не міг опам'ятати ся, що з ними діє ся. „Погоди, я тебе почастаню, псявіро. Пяний, гаспид, як швець!... а казав я тому туманови Луці, аби не пустив“...

— Іване Андрієвичу! — промовив голосно до Шнабе, хотючи вивести його з того непристойного положення, — а ви-ж не ласкаві? — і показав рукою заставлений стіл.

— Не позволите спра? — додала „пані“, поправляючи собі льоки.

Він підвів на ню свої пяні, глуповаті очі і хитро усміхаючись промовив: — Спра? мерсі, кумасю, я вже перекусив! Дайте ручку! — і потягнув ся до неї.

Ефект того глупого жарту здивував навіть самого Шнабе: „пані маршалкова“ почервоніла, відтак поблідла, гості, здержуючись від сьміху, спустили очі в тарелі, Петро Іванович здрогнув, мов би його що вколало, а Гвоздик, поплескавши Шнабе по плечу, промовив весело: — Е, братчику, ти бачу більше випив ніж закусив!

О третій годині по півночі гості зачали розходити ся. Господар кожного випроваджував до дверей і кожного сердечно стискав за руку.

— Але-ж ти списав ся! — говорив Гвоздик до Шнабе, вертаючи з ним до дому.

— Або що? Та я нічого... коли запросили на іменина, то найже й приймають... А то поспрошують гостий та накрують кусників сира та ікри... де хто таке видів? горівки лиш одна фляшка...

— Е, вже то неправда! — остро перебив йому Гвоздик, люблячи та-

кож деколи сказати правду — всео було доволі.

— Най буде, що то неправда, — не сперечаючись відповів Шнабе. — Але бачу, старшина Михайло Іванович підійшов його добре! — нараз промовив весело. — Алеж бо й підійшов...

— А ти відки знаєш? — живо запитав Гвоздик.

— А вже ж, що знаю, на місті писаря бачив, так сей розповів. Преподобний наш „отче Петре“ гадав, бач, що Михайло йому поквітоване верне, а той: „забув, каже, ваше благородіє, вибачайте!“ а ґрунтець уже на Кірхмана перейшов. Надій ся тепер, діждеш ся!

— А ти добре її назвав: „Кумасю“, — сказав Гвоздик розвеселений.

Шнабе засьміяв ся. — Я так умисно, на збитки, аби тій її панський фудульности носа втерти. Погадайте собі: „пані маршалкова“, шлепи, фризурі, *ragle française*, а тут раптом: кумасю, дайте ручку! А знаєте, він би мене готов був задушити за таке зухвальство, а тут гов, тпру — вибачайте! сам горівкою частує! А все то тому, що шила в мішку не сховаєш. — А Анна Гаврилівна, судіха, гадала, що я то так з простатства або по-пяному, а я таки умисно, з обдуманим наперед заміром, як то у них в суді говорить ся...

— Відки-ж тобі прийшло до голови так сказати?

— Сам не знаю відки, так таки скортіло мене сказати... О, сего вже він мені не подарує... Вам він о мені виразив ся, що добрий, каже, чоловік, лише „трохи тес“, а я на певно знаю, що він уже написав на мене і післяв куди треба: що нема гіршого кубаняра і що в Бога не вірю“. А якже я можу в Бога не вірити, коли кубани беру? — промовив Шнабе отверте, наслідуючи невідомо гоголівського героя. — Брати кубани — се прецінь у нас патент на благонадежність релігійну і політичну: кубани береш — значить, нічого злого на думці не маєш. А я подвійно благонадежний: по перше: пю і уважте, лише горівку, значить — фінанси поправляю; по друге: кубани дістаю, а не беру, т. є. не силу ю нікого давати, а то велика ріжниця, — балакав Шнабе, перебравши мірку, мов би хотів винагородити собі за цілий вкучний вечер на іменинах.

— Бреши, бреши, небоже! — сказав поблажливо Гвоздик.

— Ні, все те сама суца правда...

— Щось то ти дуже розмавав ся, Іване Андрієвичу... Гляди, щоб не перемахнув ся через край, — дав йому пересторогу Гвоздик.

— До кого ви се говорите, Михайле Івановичу? Доки його превосходительство Михайло Дмитрієвич нашою губернією завідує, доти ми як у Бога за дверми. Тоту саму приповідку недавно сам „пан маршалок“ виповів і хоть потому відрік ся, як і Петро апостол, то все таки слово не воробець...

І серед пустої площі, під ясним небом з тихо блимаючими зьвіздами, затагнув Шнабе улюблену сьпіванку Гвоздика: „Де много жінок — там много блошок, там і спокою мало“...

Тимчасом в дома у „пана маршалка“ все поволи затихло, але панство ще не спали: „пані маршалкова“ стояла серед гостинного покою перед розложеними столами картовими, на котрих розкинені лежали карти і крейди, серед диму тютюнового, що туманом залягав невеликий покій і закривав її лице поблідле, з розпученими фальшивими льоками, зі стисненими блідими губами і з довгою бородою як у старої баби. Взагалі

була вона не погана, але тепер дивлячись на те подовгасте, змучене лице, здавало ся, мов би його обтер хго забрудженим ручником. Приступивши до тади з цукрами, нагадала собі нараз глупий жарт пьяного Шнабе-са.

— А, то страшно! — сказала голосно. — Страшно! — сказала ще раз і бліді її щоки покрили ся живим румянцем, коли другий раз переживала тоту велику зневагу.

Однакож яко оглядна господині не позволила собі піддати ся зворушенню, в ідальни переглянула всі фляшки, призираючись кожній окремо против сьвітла і помимо зворушення тільки заховала спокійної розваги, що все позамикала до шафи, а ключ сховала до кишені. Потому згасила лампу, погасила сьвічки і пішла до спальні. Петро Іванович ще не клав ся до ліжка, а лагодив ся зажити якісь кроплі.

— Ну, і щож ти на те, Pierre? — скрикнула вона, знаючи, що він її зрозуміє.

— Пяний дурачиско! — відповів коротко Петро Іванович, дійсно зрозумівши, до чого жінка змірає, але боячись також роздрознити себе непотрібним словом перед сном.

— Тепер то рознесе ся по цілім місті!... — говорила нещаслива, витягаючи шпильки з голови. — Страшно, страшно! — повторяла з розпучкою.

— Успокой ся, душко, Шнабе такий дурень, що йому ніхто не противить ся.

Вона попробувала трохи успокоїти ся і навіть утерла слези.

— Добре, що хоть Орлових і Шольца не було! — неосторожно вимовив Петро Іванович, але в тій хвили пожалував того.

— Так! але вони однако довідаються, ще й з ріжними додатками! — скрикнула Лупинська з сьвіжками поривом злости і кинувши на бік русявий шиньон, залилась гіркими слезами упокореного самолюбія.

— Ще сего не ставало! — промовив гнівно „пан маршалок“.

А найгірше то, — говорила далі, не зважаючи на острый голос мужа — найгірше то, що все то чоловік мусить терпіти, що не сьміє тим зухвальцям заткати рота!

— А найдурніше то, що ти бексаєш ся за для тих дурниць! — і зирвавши ся з місця, пішов Петро Іванович до другого покою, тріснувши дверми так сильно, що аж в шафі на полицях задзвонили шклянки і чарки. „Пані маршалкова“ постояла ще трохи, потому витягла з кишені ключ і зачала розбирати ся перед зеркалом.

IX.

Кожному певно відомо, що по містах і селах Західного краю заходить велика ріжниця між урядовим а правдивим числом жидівських душ. При такий ріжниця, при такий великій многоті жидів, скриваючих ся від урядових записів і держачих ся мов би поза границями права, зверхний огляд при поборі до військової служби став ся тут средством усякого насильства і страшних надужитъ, серед котрих тяжко було розглядіти ся, так як тяжко розрізнити предмети на потемки. Тая-ж темна маса, де підмінювали ся імена і назвиска, де фабрикували ся інші ознаки і фальшувалась конскрипція, де люди воскресали або вмирали, як коли треба, де батьки оказували ся бездітними, сироти мали в добробиті жиючих родичів, а матери відступали за гроші своїх дітий чужим людям — вся то-та підземна маса помагала в найліпший спосіб тайним умовам і наруше-

ню права при означенню віку покликуюваних до військової служби жидів.

Всі постанови, які видавались против шкідного відосібнення жидівського племені — все пішло жидам на хосен, бо кагали оставали ся дальше ненарушені. Коли в році 1874 переведена конскрипція, помимо всіх хитростей жидівських, оказала несподіваний приріст, то і в західнім краю показалося їх не в порівнянню більше, як було після давніших списів. Тогди разом з заведенем загальної військової повинности постановлено було, щоби при поборі до війська означувати вік жидів після зверхного вигляду. В часі, коли се пишемо, зверхний огляд виробив ся вже в цілу систему; коли перед роком лучали ся деякі похибки, та досьвід слідуючих дванадцяти місяців поправив їх на тільки, що вже ніхто не міг сумнівати ся о як найбільшій точности.

Комбінація огляду відразу розширила права членів військової комісії до найбільших розмірів. То була така винаходка, котра обернула ся потому в правдиву фінансову операцію, з осібною бухгалтерією, своїми технічними виразами, а навіть своїм властивим говором, в котрім інтересовані сторони розуміли один другого на півслові. Чи можлива річ дійсно — установити яку підставу для точного означення віку після зверхного вигляду, а ще після жидівського вигляду?

З того всео — виходило так, що всі жиди або богаті, або недорослі, або перерослі, за всігди оказувались вийшовшими зліт поборових, або ще не достигшими тих літ. Особливо старих оказалося дуже мноо; їх набралося в кінці тільки, що треба було дивувати ся довговічності ізраїльського племені. Правда, шептали зразу потихо, а потому і голосно говорили, що один і той самий старий жид ставляв ся за других до побору по кілька разів і навіть не передягаючись инакше; однакож члени комісії не замічали того і усміхаючись один до другого, докладно і сумлінно оглядали старого псотника, одноголосно признаючи його неспосібним до війська.

Чи ж диво, що християнська суспільність, котрій приходило ся поносити подвійні тягарі, була обурена тими поголосками о дивогляднім способі перепроваджування загальної військової повинности? Не можучи протестувати явно, установила вона невидиму контролю над діяльністю членів військової комісії: вона прислухувалась поговіркам, не опускаючи ні одного, потверджуючого догадку факту, розпитувала, доходила, придивляла ся пильно і осторожно; то був прямо всевидячий надзір і хоть члени комісії кпили собі з него, однакож остаточно вийшло загальне переконанє, що молодих, здорових і спосібних до війська жидів, заступають жиди старі, до служби не здібні слово „зверхний огляд“ стало анонімом зовсім не двозначного поняття. О тім говорили всі і всюди: по дорогах, по заїздних домах, в вагонах залізниць; доносились вісти в приватних письмах, вкрадали ся і до часописий, підоймались навіть „справи“ з заульків якоїсь там комісії і хотия борзо все те покривало ся канцелярською тайною, але поголоски удержувались уперто, непокоячи і обурюючи загальну опінію.

(Дальше буде).

ПРИЄДНУЙТЕ ЧЛЕНІВ ДО Р. НАР.
СОЮЗА!

Дописи.

Посвячене гр.-нат. церкви сьв. о. Іоколая в Passaic, N. J.

Не чужого ми бажаєм,
А свого то права,
Де полягла, там воскресла
Наша руська слава!

Дня 3-го с. м. відбуло ся у нас, в Пасайку, торжественне посвячене церкви сьв. о. Іоколая на Van Buren Str., про яке то торжество хочу розказати братам Русинам в Америці, які своїми щирими датками причинились до здвигнення нашого дому Божого.

Про церковні торжества і обходи не буду багато розписуватись, позаяк не випали вони так, як мож було сподіватись, а то з браку відповідного числа священників, з чого місцеві парохіяни суть дуже невдоволені. Посвячене церкви і архієрейську Службу Божу відправляв сам Владика при асистенції одного лишень священника о. В. Коритовського з Нью Йорку, бо місцевий парох задля своєї слабости не міг асистувати, а доколичні священники, помимо запрошень, не були ласкаві прибути і звеличити наше святю.

Торжество зачалось в суботу, дня 2-го вересня, о 8-ій годині вечером. Народу зібралось велика сила, так що люди не могли помістити ся в церкві. Прибувшого Владика привитали парохіяни, виступаючи йому на зустріч з торжественною процесією. В дверях церковних привитав Преосвященного місцевий парох о. Сидоряк сердечною промовою, по якій Владика відправив короткий молебень. По молебню промовляв Преосвященний до зібраного народу, завзиваючи народ, щоб твердо тримав ся своєї прадічної гр.-кат. віри.

В неділю, о год. 9.30 рано зібрали ся всі місцеві як також і з сусідних міст прибувші товариства в повній параді перед церквою і при звуках Українсько-руської Банди з Jersey City, N. J. та місцевої англійської, відбули величавий похід головними вулицями Пасайку. По повороті товариств з походу відбуло ся благословенє церкви і архієрейська Служба Божя, підчас якої співав добре вишколений хор під управою діригента, місцевого дяко-учителя п. С. Ягелла. По укінченю Служби Божої виплосив Преосвященний довгу, вельми поучаючу і будуючу проповідь, яка зворушила присутних слухачів до сліз. Навіть ті, котрі покинули свою віру і пішли манівцями, а на наше святю прибули не з побожності, а лишень з цікавості, щоб подивитись, а опісля висміялись з Українців і гр. кат. віри, — не могли вдержатись від рясних сліз.

В вечір о год. 8.30 відіграли члени місцевого товариства „Боян“ театральну штуку „Ворожбит“. Простора галя була битком наповнена цікавими гістьми, які підчас представлення заховувались цілком спокійно і прилично (що рідко межі нашими людьми трапляє ся) і з зацікавленєм слідили хід штуки та прислухувались мелодійним звукам дібраних і добре відспіваних пісень. Вступну промову виголосив п. Ягелло, в якій пояснив гостям цілу штуку для більшого зрозуміння. Сама штука випала чудово. Усі аматори вивязали ся зі своїх ролі прекрасно. На особливу похвалу заслугують: п. П. Капелюх, який грав ролю цигана Шандора. Його рухи таї вимова пригадували гостям справдішого цигана-ворожбита. П. Д. Олійник, що грав ролю жидка Дудя, вивязав ся з ролі знаменито, викликаючи серед публіки правдиво

жидівськими рухами веселість; п. М. Бояновська і п. П. Квятковська відіграли свої ролі як неможлучше; п. В. Панас, який мав ролю Андруся, грав артистично. Інші актори, як: п. Бождиган (Николай), п. Н. Василишин (Хима), п. А. Гадайко (шандар), п. Н. Шутка (війт), п. Т. Константинович (присяжний), п. К. Кумка (Настя), п. А. Фляк (Федьо), п. К. Куриляк (Марина) і п. Т. Вислоцький (Іван) віддали свої ролі вельми удачно. Всі аматори доложили усіх зусиль та заходів, щоб не завстидити ся на виступі, — і дійсно цілком свою осягнули. Також і хор, який відспівав перед і по представленю кілька гарних пісень, пописав ся знаменито. Честь Вам за се, пасайські Боянисти, що стараєтесь підняти нашу чарівну пісню і штуку, і працюєте щиро та витревало. Працуйте так далше, а певно Ваша парохія в короткім часі буде могла повеличатись найлучшим хором поміж руськими громадами в Америці. Честь Вашому учителеви п. Ягеллі, що в так короткім часі зумів так вишколити хор, і що так щиро і витревало працює враз з Вами.

По представленю виголосив п. А. Гела з Джерси Сіті, Н. Дж. до зібраного народу відповідну промову, в котрій заохочував і збивав місцевих громадян до дальшої праці, а відтак же місцевий парох о. Сидоряк виголосив довгу і горячу прашальну бесіду, в якій дякував присутним за численну участь в нашій святі. О. Сидоряк був так зворушений, що помимо закау докторів, нічого не говорити, не вдержав і сказав те, що йому лежало на серці.

Доводилось мені бувати вже на неодному балю або представленю, але ще з жадного не виніс я таких вражін, як з сего. Та єдність, згода і любов Пасайчан є подиву гідна. Працювали вони і готовились на се велике святю і праця їх не пішла на марно, бо празник відсвяткували як не мож гарнійше.

Та за се не без жалю мушу згадати про прикрість, якої дізнали Пасайчани від сусідних священників, бо помимо запрошень, які їм місцевий парох порозсилав, заледво один прибув до асистенції. Но Ви, чесні Пасайчани, не звертайте на се уваги, а працюйте і тримайтесь так далше, а жадна ворожа сила вас не поборе. Недавно Вамі вороги ликували і тішались тому, що вдало ся їм видерти Вам Вашу церкву, яку Ви за свій кєрвавий гріш побудували, і вже задалегідь співали Вам вічну пам'ять. Та передчасною була їх радість. Загарбали вони неправдою Вашу церкву, але не в силі були видерти Вам вашої прадічної віри і ось в короткім часі Ви побудували нову величаву церкву. Заскреготали зубами Ваші і наші вороги, бо пізнали нашу силу; пізнали, що не їм нас побороти; пізнали відступників і зрадників нашої народності і віри, що ми ростемо. Так, ми ростемо і рости будемо, бо ступаємо правим шляхом до ціли, а ціля наша є святя, бо:

Не чужого ми бажаєм,
А свого то права,
Де полягла, там воскресла
Наша руська слава!

Гість

ПОСВЯЧЕНЕ ЦВИНТАРЯ в Perth Amboy, N. J.

Дня 4-го вересня с. р. (Labor Day) святкувала гр.-кат. руська парохія в Перт Амбой, Н. Дж. подвійне торжество, іменно: того дня минуло як раз три роки, коли перт-амбойці пораз перший вислухали Сл. Божої в своїй руській церкві, яку закупили

від незалежних Поляків, а сю Службу Божу відправив Вс. о. П. Понятишин, тодішний парох в Elizabeth, N. J. А знов с. р. згаданого в горі дня відбуло ся посвяченє свого власного цвинтаря, який набули перт-амбойські Русини-Українці на свою власність за суму \$1.600. Руська парохія в Перт Амбой є ще молода, а що до числа родин і не велика, однак що до поступу, можна її напевно причислити до найбільше візцевих парохій в Америці. Заслуга в тім в першій мірі Всч. о. совітника Й. Чаплинського і його парохіян, які під проводом свого душпастиря старають ся, щоби руську громаду поставити на найвищий ступень просвіти і поступу. Першим парохом в П. А. був о. К. Курило, який однак вже по році відіхав до старого краю, а на його місце призначив Преосьв. Владика о. Й. Чаплинського, котрий дійствує в згаданій місцевості до нині.

А тепер приступлю до опису самого акту посвячення і так:

Точно о год. 10-ій рано згаданого дня почала ся торжественна Сл. Божя, яку відправив з поручення і в імені Преосьв. Владика, Всч. о. декан Н. Підгорецький, в асисті оо. А. Улицького, П. Понятишина, М. Лисяка і Й. Чаплинського. Підчас Сл. Божої співав молодий, але многонадійний хор під управою місцевого дяко-учителя п. Ів. Пероговського.

Відтак о год. 11:30 вирушив похід на цвинтар. Сей похід був справді величавий і імпозанний, а що найголовніше, був аранжований і проваджений в дуже примірнім порядку. По переді їхали на конях: Іван Ваверчак (який був командантом походу), далше, Михайло Чумер і Михайло Старух. За ними ступав комітет церковний. Відтак йшла Банда І-ша, за нею Сестрицтво Непор. Зачатя, процесія церковна, Бр. церковне Усп. Пр. Богородиці; потім Тов. польські а се: Канонери, Сокул, Тов. сьв. Станіслава і Тов. сьв. Антонього. За ними йшло Бр. сьв. Михайла і Бр. сьв. Дмитрія, оба з Carteret, N. J. За братствами їхали повози (керичі), в яких везли ся священники, виднійші місцеві куратори і позамісцеві гості. За повозами йшла Банда II-га, за нею слідувало Бр. сьв. О. Николая, Бр. сьв. Василя і Тов. Запорожська Січ, всі три з Перт Амбою.

По одногодиннім поході прибули ми нарешті на цвинтар. Околиця прехороша. Сам цвинтар положений на дуже краснім місці і обіймає просторонь понад чотири акри, по часті вже вичищеної землі. На середині цвинтаря красував ся великий трираменний хрест, перед котрим поставлено провізоричний престіл і тут було відправлене водосвятє. По водосвятю виголосив о. А. Улицький принагідну проповідь, в якій вказав на значінє сего місця, на котрім мають бути похоронені тіла покійників. Відтак о. декан Підгорецький з кропилом в руці обійшов цілий цвинтар наоколо і поблагословив його. По благословеню була відправлена панахида за померших членів згаданой парохії і тим закінчено торжества, які ніколи не затруть ся в пам'яті перт-амбойських громадян.

E172

І так збули ся задумовані мрії перт-амбойців, які, хотай і на чужині, то однак старають ся зажити своїм питомим житєм. Парохія ся — як вже сказано — хотай і не велика, а попри тім істнуюча доперва 3 роки, однак за так короткий час поступила неймовірним кроком наперед. На церкві, яку купили вони за \$13.000, тяжить довгу всего лиш \$6000. Крім сего украшено і помальовано церкву у внутрі, закуплено цвинтар за \$1.600 і тепер приступають до будови сво-

його власного парохіального дому, який має коштувати понад \$7.000.

Згадати належить, що крім життя церковного, в згаданій громаді панує рухливе житє і на полі просвітно-народнім. Найменше 3—4 рази в році відіграють місцеві аматори якусь театр. штуку і то все з добрим поведженєм. В місяцю лютім с. р. уладили перт-амбойці вечірницю в честь 50 літних роковин смерті нашого кобзаря Т. Шевченка, на яких зібрано на фонд ім. Т. Шевченка суму \$50.00.

Отож честь, кому честь! Заслуга за так уміле провадженє перт-амбойської громади є в першій мірі о. сов. Чаплинського. На неменшу похвалу заслугують також місцеві патріоти як: п. Николай і Іван Ваверчаки і другі, що суть душею поступу і розвою церковно-народного життя в Перт Амбой, Н. Дж.

Гість.

3 Bremond, Texas.

Отсе хочу розповісти читачам „Свободи“ про подію, яка в недавній минувшині порушила ціле наше місто, а подекуди є вельми характеристична для пануючих у наших сторонах відносин.

Перед двома літами поселив ся тут лікар, Француз. Будучи незвичайно спосібним чоловіком у своїм фаху, він відразу з'єднав собі величезний круг клієнтів. Крім сего, як людина незвичайно вразлива на людські терпіння і недолі, він лічив бідаків зовсім даром; для новоприбуваючих іммігрантів став справдішим батьком, даючи їм цінні вказівки і поради, як почати житє у новій вітчині, та як охоронити ся перед лапками жорстоких плантаторів, що мимомо офіційного знесення невілнництва в Америці, все ще управляють торгівлю білими невілниками на великі розміри. І отсе, здаєть ся, було причиною, що деякі люді стали його лютими ворогами.

Лікар, як чоловік нежонатий, замешкав в однім з тутешних готелів, та у ній і харчував ся. І ось нечаяно, дня 19-го серпня с. р. властитель готелю, 65-літний Німець, впав до ідальні з дубельтвічкою, набитою дрібними кульками, і стрілив в лікаря два рази. Двацять кілька льоток вбило ся в груди нещасливого, кладучи його на місце трупом. Численно зібрана публіка наробила крику. Явив ся констебель, і тоді зажадано від нього арештованя злочинця. Сей однак відповів холоднокровно, що то не його діло. Се так обурило присутніх, що кинули ся на злочинця, щоб самим його укарати, коли представителє власти і публичного безпеченства, задля маєтку мордерця, виділи в ній якусь нетикальну особу. І тоді доперва констебель ужив своєї власти — стріляючи люді! В обороні мордерця добув револьвера і ранив три особи, між тим одну смертельно.

Злочинець лишив ся на вільній стопі і тепер збирає фальшивих свідків, щоб при їх помочи обмити свої руки з неповинної крові. Він сам і підплачені ним свідки голосять, будьто-би лікар залицав ся до молоденької жінки Німця, і сей був зовсім в праві криваво пімстити ся на тім, що знищив його семейне житє. Сей факт викликав нову бурю обурення посеред тих, що знали чесний характер лікаря. Навіть сама жінка Німця обурилася ся і публично, в часописях, запротестувала проти такого безчестеню імені помершого, і в обуреню кинула хату мужа-нелюда.

Як з мордерцем поступлять наші суди, покаже розправа, що має відбути ся слідуемого року.

Ось така то та „золота Америка“. Злочинець, що на очах соток люді вбив чоловіка, за яким не було ні зерна неправди, ходить свобідно по світу тому, бо у його кишени брязчать тисячі. Але бідак, нехайби вкрали марного нікля, аби заспокоїти свій голод, сейчас помандрує в тюрму, а ще і часописи номістять його портрет, як небезпечного злочинця...

М. Турляк.

„SVOBODA“ (LIBERTY)

THE RUTHENIAN WEEKLY

Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor

83 Grand St., Jersey City, N. J.

K. KIRCZOW, manager

83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the
United States, Canada and Europe.
The only advertising medium. Rates
furnished on application.Entered as second-class matter March
30, 1911, at the Post Office at Jersey
City, N. J., under the Act of March 3,
1879.**„С В О Б О Д А“**часопис для руського народа в Америці
і орган „Р. Н. Союзу“, виходить що
тижня в четвер і коштує:в Америці на 12 місяців \$2.00
до старого краю на 12 місяців ... \$2.00
в Америці на 6 місяців \$1.00

Оплатувати газету треба завжди з гори.

Гроші треба посылати в режістрованим
листі, або через експресовий або
почтовий моні ордер. Моні ордер, то є
грошовий переказ, котрий дистанте від
почтара або агента на експресовім офісі,
пшліть на нашу адресу, бо без того
ми не годні гроший дістати.

Адреса:

„SVOBODA“

83 Grand St., Jersey City, N. J.

Число телефону 498.

Дописи просять ся писати лишень
за однієї сторони картки. Дописи, непри-
годні до друку, нищать ся, наколи з гори
не було зазначено, що жадає ся їх звороту
і не було залучено марок на зворот.**Нова організація.**І отсе приходить ся нам заноту-
вати основане нової запомогової орга-
нізації на нашій американській Русі-
Україні. Є се „Союз Руських Греко-
Катол. Церковних Брацтв „Християн-
ська Любов“ в Америці“. Отже маємо
тепер Союз № 3.Коли серед якоїсь суспільности
являє ся новий якийсь гість, люди
звикли питати, що він за один, звід-
ки родом та куди йому дорога. І ми,
користаючи з того освяченого тра-
дицією привілею, постараємо ся бли-
ше запізнати ся з тим новим гостем.Ось перед нами статут. З нього
дізнаємо ся, що товариство „Християн-
ська Любов“ має місце свого осідку
в Філадельфії, а діяльність това-
риства обнимає Сполучені Держави
і Канаду (§ 1. б.).Ціль має товариство трояку: „а)
забезпечене своїм помершим членам
відповідного, християнського похоро-
ну, а осталий родині дати матеріаль-
ну підмогу; б) поширене і скріплене
релігійного духа і привязання до гр.
кат. церкви між руським народом —
в) розвій свідомости національної
між руським народом через видаване
часописий і книжок, закладане шкіл,
читалень, хорів і т. д. і організоване
руських економічних товариств, —
а з другої сторони пояснюване нашо-
му народови законів і конституції
Сполучених Держав, викликуване між
народом любови і лояльності до зга-
даних законів і сего краю, а рівно-
часно побуджовати охоту до правля-громадянства Сполучених Держав“.
(§ 2, а. б. в.)Як бачимо, нова організація точка
в точку обіймає сей самий круг ді-
лання, має ті самі цілі і задачі, що і
наш Р. Н. Союз та і „Новий Р. Н.
Союз“. Основателі нової організації
не здобули ся ні на одну самостій-
ну гадку, не назначили своему това-
риству відної цілі, яка-б вже не бу-
ла обнята статутами наших існую-
чих організацій. Бо сего, що нова
організація буде в першій мірі дбати
про се, щоб передовсім заплачено
кому слід за похорон її члена, а до-
перва в дальшій мірі має подбати
про оставину родину, (гляди § 2,
буква а) годі уважати аж за таку
кардинальну причину, яка оправду-
вала-б потребу основання нової ор-
ганізації. І коли потребу основання но-
вої організації годі зрозуміти і ви-
читати з друкованого її статута і його
параграфів, то треба вичитати її по-
між стрічками параграфів; а вона,
ся ідея нової організації, просвічує
там аж надто ясно і недвозначно: є
ньою знищенє і розбитє існуючих
догепер організацій, а передовсім на-
шого Р. Н. Союзу, в користь нової
організації.Га, — скаже дехто — може так
і слід було зділати. Можливо, що
дбайливість про щастє і добро люду
руководили оснуйтелями нової ор-
ганізації до тої степені, що вони з сер-
цем чистим як хрусталь, не вага-
ють ся ні на мить взяти на свої бар-
ки усю ненависть і гнів тих, яких
організацію порішили розбити, щоб
лиш з того для народу вийшло
добро.Щоб відповісти на отсе твердженє,
постараймо ся на підставі статута
„Християнської Любові“ розв'язати
питанє: сніжно, — для чийого доб-
ра, основано нову організацію, та ко-
му вона має вийти на здоров'є.Ось зараз з § 5., буква а) дізнаємо
ся, що „президентом товариства
є кождоразовий єпископ для гр.
кат. Русинів в Сполучених Державах
Північної Америки — без вибору.
В його руках спочиває провід і заря-
дцям товариством; він є репрезен-
тантом товариства і ціла адміністра-
ція в нїм концентрує ся; у всіх спір-
них справах, чи то в організації, чи
братства до него апелює ся; він
скликає і проводить без вибору
засіданнями Головної Управи і за-
тверджує ухвали тоїж, суспен-
дує урядників так Головної Упра-
ви, як і управи поодиноких брацтв і
на місце тих покликає других. Разом
з секретарем підписує і апробує
всі урядові акти товариства, як
також всю кореспонденцію Головної
Управи. Приймає або відкидає при-
нятє в члені деяких брацтв, або й
деяких членів. Він ставить що 3
літа до кожного уряду по 3 кан-
дидатів, се є І) містопресідателя,
II) касієра, III) секретаря, IV) усіх
членів контрольної комісії, V) усіх
членів мирового суду. На канди-
датів тих предкладають голов-
ному пресідателеви чесних
людей місцевої св'ященники,
пресідателі місцевого брацтва, ра-
зом зі свідомством заховання ся
даного кандидата. Пресідатель ви-
барає трех найдостойніших, а від-
так подає до голосованя по пооди-
ноких братствах. Котрий з тих 3 кан-
дидатів дістане більшість голосів, той
вибраний на даний уряд. В разі не-
совісного заховання ся, або інших
обставин, що підкопувалиб органі-
зацію, в кожній хвили може пресі-
датель засуспендувати урядника не-
гідного і перевести й розписати но-
гий вибір. Так само, наколиб деякий
§ оказав ся на шкоду організації, за
голосованем поодиноких братств, го-ден змінити сего пресідателя. Зміст
про невідповідність або шкідливість
даного параграфу має ся подати
усім членам до відома через орган то-
вариства, або летучі листки“.

(Конєць буде)

Система трійокВ Галичині приняв ся гарний зви-
чай збирати фонди на всякі патрі-
отичні цілі так званою системою трійок.
Що се такого отся система трійок?
Є се річ незвичайно проста. Хтось,
почуваючи ся до патріотичного обо-
в'язку зложити на якусь народну
ціль свою лепту, та хотючи отсею
справою заінтересувати декого більше,
посилає свій даток на згадану ціль
до редакції часописи, подаючи рівно-
часно імена двох своїх найблизших,
чи то товаришів, чи знайомих, чи
одномишленників, з зазивом, рівнож
жертвувати на сю ціль якусь лепту.
Сі два, коли суть людьми чесними,
сейчас шлють після своєї спроби
свої датки на сю ціль і оп'ять, кожний
з них зі своєї сторони покликають
по двох дальших своїх знайомих до
жертвованя на сю ціль.В сей спосіб повстає безконечний
ланцюг, і жертви сиплять ся обиль-
но. Річ природна, що обов'язком кож-
дого такого, що покликає двох дру-
гих, є також припильнувати, аби сі
покликані дійсно сповнили свій па-
тріотичний обов'язок; для недбалих,
байдужних він все знайде якийсь спо-
сіб укараня: чи то товариський бой-
кот, чи наклеюване публичне і т. п.Отсей гарний звичай починає прий-
мати ся посеред нашої суспільности
в Америці. Іменно Ньюйорчани задумали
в той спосіб збирати фонди на
„Народний Дім“ в Нью Йорку. Почин-
дає д. Я. Корнат, що жертвує від
себе \$1.00, та рівночасно кличе дд.:
А. Бучака і І. Тишка до жертвованя
на сю ціль після їхньої спроби.Коли сі панове почувають ся до
патріотичного обов'язку, то на сей
поклик повинні не відтягаючи ся,
жертвувати хотяйби по „віклеви“ та
кожний з них зі своєї сторони покли-
кати дальше по двох своїх знайомих.А ідея основаня „Народного До-
му“ в Нью Йорку в повні заслугує на
се, аби обхопила як найширші круги.
Тому „Щастя Боже!“ в початому ділі.**Важна справа**В попереднім ч. „Свободи“ нахо-
дить ся стаття п. з. „І я в лісі озову ся.“
Правду сказавши, авторови згаданої
статті не мож нічо закінчити, бо воно так
і є, як він написав; і тому не буду тут
повтаряти його слів, ані зовсім не беру
ся критикувати його гадок, — бо куди
мені до критики, — тільки хочу і собі
докінчити децю в порушеній поперед-
ною статтею справі.Вже від довгого часу приглядаю ся
з боку нашій „політиці“, — кажу — з
боку — бо ще до тепер не належу ні-
где до ніякої „партії“, (то значить ор-
ганізації) і сам не знаю, куди-б мені
кинутись в той впр вічного ворогованя,
ненависті і грозьб, щоб найліпше від-
дати свої сили на услуги ідейній цілі.Є тут, в Зл. Державах, під сю пору
дві українські, асекураційні організа-
ції: „Русько Народний Союз“, котрий
вже існує чл не двацять літ разом з
своїм органом „Свободою“, і друга ор-
ганізація, заснована тому рік, то є т. з.
„Новий Руський Народний Союз.“ А
як я дізнав ся, то обі „партії“, а згляд-
но організації суть дуже ворожо проти
себе настроєні, так що в їхніх часопи-
сах нема нічо, тільки ворогованє про-
ти себе.Се ворогованє дійшло до того, що
колиб прийшло ся рішити якусь вельми
важну національну справу для амер. Ру-
с-України, і еслиби на якісь зібранюперший і другий член одної організації,
маючи на оці виключно тільки загальне
добро свого народа, без винятку і без о-
гляду на партії, поставив якийсь важ-
ний внесок, то на нього ніколи в світі
не згодять ся присутні члени другої,
протинної організації.А чому так воно має буті? — запн-
тає.От чому: Приїде собі із старого кра-
ю бідний руський робітник, котрий му-
сїв там цілий день працювати лиш за
30 центів; тут він має аж 2—3 дол. ден-
но, то і чомуж би йому не вільно було
також „поблизитись в політику“, так як
другі, коли він так само має гроші? І
як раз тут підходить слова автора статті
„І я в лісі озову ся“: — „Нехайби він
„політикував“, щоб лиш не думав, що
то також є політика, если він комусь
там через часопись наговорить дурниць,
або лютю нагрозить своему противни-
кови.“Тому то я змушений є доторкнути
ся самої справи; такий „політикер“, ко-
ли зістане вибраний яким небудь деле-
гатом на які народні наради, він зазда-
легідь уже так сильно стоїть при своїм,
є так сфанатизований проводирами сво-
єї партії чи там організації, що ніяк не
може собі помістити в голові, і навіть
не стараєсь про те, що може дійсно во-
но-б було добре, так, як говорить член
іншої партії, котрий бажає національ-
ної єдності; такий „політикер“ вже з
гори є упереджений до всього, що не
вийшло з кругів його „партії“, і з гори
усе тако нищить, бо йому так палючу-
вав сам пресідатель, чи там якийсь я-
кийсь голова його партії. І через те за-
гальна національна справа вістає зіп-
хнена на другий план, бо перше місце
займають всякі локально-партійні
справи.Сотки літ боролася українська на-
ція за свої ідеї, за свої права, за свою
рідну мову; тоді національна справа бу-
ла на першій місці, а не так, як нині,
що її кинули в кут; всі партії боролі ся
о одну і ту саму національну ідею, але
солідарно, без огляду на партійні ріж-
ниці або релігійні вірованя, бо всі були
одного духа, одної гадки; розуміли оди-
н одного, і не казали: „та, що там буде-
мо його слухати, се він клорикал, (або
соціаліст), то все на своє тягне.“Нам не послугуватись принципами
зарозумілих людей; в нинішній добі, де
є так критичне положенє в старім краю,
де наших діточок убивають польські га-
катисти-учителі за нашу рідну мову,
нам треба передовсім призадумати ся
над тим, як би то тому зарадити, щоб в
будущині ми не були невольниками на-
ших ворогів.Нам треба днєсь просвітити і науки!
Се, що я тут написав, се не тикає ся
лиш греко-католиків, а православних
Українців ні, се не є лиш для клерика-
лів а для соціалістів ні, але всі, хто
почуває ся до загальної назви „Украї-
нець“, хто почуває себе щирим Русин-
ом-Українцем, без згляду на партії або
вірованя, всякий повинен конути лепту
на народний жертвенник.Складаймо скільки змога жертв на
„Рідну Школу“ в Галичині, бо нам тут
в Америці лекше о цента, як нашим
братям в старім краю. А се найважній-
ша для нас справа!

Антін В. С—ний.

ПРОСЬБАдо українського св'ященства
в Америці.Отсим упрашаю українських св'я-
щенників в Америці, щоб кождий зво-
лив ласкаво прислати добровільну жер-
тву на помяник на гробі бл. п. о. Н. Сте-
фановича. Сподіюєсь, що чіхто не пожа-
дує пару доларів на сю ціль. Фонд бл.
п. о. Стефановича є дуже маленький,
тож годі з него брати гроші. Кожний,
що пришле на сю ціль гроші до п. Бу-
чака, виписавши чек або моніордер на
імя: М. Porada, звелить ласкаво мене
о тім повідомити, щоб ті гроші не
йшли до фонду, а становили другий, від-
рубний фонд.При тій спосібности упрашаю всі
Сполки Пітебурські і Громаду церковну
в Пітебургу, щоб взяли під розгазу сею
просьбу і допомогли поставити тяжкий
камінь на гробі свого бувшого душпа-
стиря.

Latrobe, Pa. дня 15 вересня 1911.

За Комітет:

о. М. Данилович, Вох 11.

Відозва.

(До тов. дяко-учителів в Америці.)

Товариші!

Нема мабуть на світі суспільності, яка не знала б сего загального клича: „Влучности сила“. Чоловік як одиниця, є сам про себе за слабкий і без помочи других мусів би немало набідувати ся в боротьбі з усіми життєвими злиднями. Про вагу та значінє єдності не будемо тут довго розводити ся, бо се річ загально звісна.

І наші тов. дяко-учителі, котрих доля вигнала з під рідної стріхи в далеку чужину, зрозуміли нарешті, що ходячи одинцем, не зроблять нічого позитивного ані для самих себе ані для тої суспільності, серед якої приходиться їм жити і працювати. Отсе власне було причиною, що деякі дбайливіші про свою і про свого народа будучність дяко-учителі порозумілись з собою листовно і назначили з'їзд в Ансонї, Конн. на день 8-го вересня с. р. На тім з'їзді, на яким явилось 13 товаришів, обговорено найбільш пекучі справи, заложено товариство під назвою: „Товариство руських гр.-кат. дяко-учителів в Америці“ і вибрано провізоричний Заряд, до якого ввійшли слідуєчі товариші: Волод. Каськів, предс.; Олекса Лаврів, заст. предс.; Михайло Климко, секретар; Андрій Гела, касієр; В. Коцюбинський, заст. касієра. До контрольної комісії вибрані: П. Дмитрик, В. Савицький і Ів. Переговський. До статуючої комісії покликані: В. Каськів, О. Стеткевич, Д. Андрейко і А. Гела. Головним організатором зістав вибраний Й. Ялечко.

Між іншим ухвалено, що кождий новоприступаючий член має зложити на перші, найпотрібніші видатки Товариства \$1.00. Ся квота зачислиться пізнійше до вступного, яке ухвалить вже Загальний Збір.

Наведена в горі статутова комісія має саме тепер виробити начерк статуту нового Товариства. Сей начерк буде читаний і ухвалюваний на Загальнім Зборі дяко-учителів, який відбуде ся пізнійше. Тут подаємо лише важніші цілі сего Товариства, а саме: 1) Ціль просвітно-патріотична: ширене національної свідомости через методичне провадженє шкіл парохіяльних та шкіл для дорослих неграмотних, улаштуванє відчитів, концертів, вечерків вокально-декламаторських і т. п. 2) Ціль моральна: ширене та скріпленє релігійного духа і привязаня до гр.-кат. церкви між руським народом. 3) Ціль матеріальна: підпомагати себе взаємно грошевими датками в разі слабости, випадкового нещастя, нездібности до повнення дяко-учительських обовязків і на випадок смерті.

Думаємо, що ся справа заінтересує не лиш кілька чи кільканайцять одиниць, але і всіх дяко-учителів, які перебувають під пору в Америці.

Не розписуємо ся тут широко, бо знаємо, що маємо до діла з людьми розумними і дбалими про свій стан. З сего powodu кінчимо нашу відозву отсим покликом:

Гуртуйте ся, Товариші, в свою станову організацію!

Приступайте до новозаложенного Товариства самі і заохочуйте до сего всіх своїх Товаришів!

Пам'ятайте і не спускайте з ока звісного американського гасла: „Help you or self“, бо як самі про себе не подбаєте, то другі, посторонні люди Вам певно не допоможуть!

По всякі інформації просимо удавати ся на адресу організатора Товариства, тов. Йосифа Ялечка в Ramey, Pa., Clearfield Co.

За Уряд:

Вол. Каськів предс.,
Мих. Климко, секр.,
Андрей Гела, касієр.

Звіт з віча в Ramey, Pa.

Відгомін всенародного віча в Пітсбургі відбив ся звінким голосом і в тутешній глухій Ремейській околиці, між стрімкими Тайронськими горами. Відповідно до семої точки пітсбурського віча — послухні Ремейчани уладили на дни 4-го с. м. (Labor Day) величавє віче в справі фонду ім. бл. п. о. Н. Стефановича.

Перед вічем відправлено заупокійне богослуженє: соборну Сл. Божу і папихиду за душами всіх наших мучеників-героїв, котрі завдяки історичним ворогам нашого народа поклали своє житє на жертвеннику поневоленої вітчизни. При Сл. Божій целєбрував Всеч. о. В. Гривнак з Johnstown, Pa., а діяконували: Всеч. о. Н. Данилович з Latrobe, Pa. і місцевий душпастир, Всеч. о. Лучечко. На богослуженю взяло участь чотири братства Р. Н. Союзу а то: сьв. Юрія, від. 135, з Smoke Run, Pa.; сьв. Анни, від. 188, з Ginter, Pa.; сьв. Михайла, від. 294, з Madera, Pa. і сьв. Володимира Вел., від. 58, з Ramey, Pa. Крім тих було також присутне одно вірне своїй церкві братство, сьв. Ап. Петра і Павла від. 217 в „Соединенію“ з Smoke Run, Pa.

По богослуженю всі люди в числі понад 400 удали ся до парафіяльної галі, де розпочалось властивє віче.

Віче отворив короткю бесідою, в якій пояснив цілє зборів, Всеч. о. Лучечко.

Головою віча вибрано Всеч. о. Гривнака, котрий, занявши місце і подякувавши за оказанє йому довірє, покликав на секретарів Й. Ялечка і Ів. Бунгу.

Перший забрав слово о. Предсідатель. В обширній бесіді змалював він докладно сумний стан шкільництва під владінєм польської шляхти в Галичині, та приступно представив вагу просвіти між нашим народом, вказуючи на способи, як сю просвіту здобути. Бесідник піддавав також средства до нищення страшного ворога нашого народу — темноти, а найголовнішим средством до ухилення сеї язви — говорив о. Предсідатель — є та ціль, за яку взяло ся наше товариство, „Рідна Школа“.

З черги уділив о. Предсідатель голосу Й. Ялечкови, котрий представив значінє школи і шкідливість темноти взагалі, навів приміри цінєня просвіти у других, культурних народів і т. и.

За тим віддеклямувала школярка п. Мариса Терлецька вірш п. з. „Чого нам треба“, а відтак забрав голос Предсідатель Комітету Фонду ім. бл. п. о. Н. Стефановича, о. М. Данилович. В своїй довшій бесіді о. прелєгент змалював чистий як слеза характер покійного о. Стефановича, його невтомиму працю на народнім полі, а в особенности заслуги небіщика для нашої одинокої організації, Р. Н. Союзу; його любов до всего, що народне та рідкий педантизм в виповнюваню обовязків священничих, чого доказом факт, що покійний в тяжкій недугі, з смертельного ложа збираючи послідні сили, пішов до церкви, щоб не лишити вірних без вислухання слова Божого. Бесідник вказав дальше на горячу любов покійного до народної пісні і його велику жертволюбність на народні цілі, а особливо на цілі шкільництва. Вкінці зазначив о. прелєгент рішучо, що нема і хто зна чи й буде вже поміж нашим американським духовенством подібний покійному сьвященик-патріот. Покійний — говорив бесідник — працюючи невтомимо і щиро для руської церкви і народа, не ради марних почесний, як се діє ся, на жаль, послідніми часами між нашими деякими сьвя-

щениками, все і всюди йшов враз з своїм народом і з ним ділив долю і недолю. Тому то й не диво, що плаче за ним не лиш сам Пітсбург, але й уся Американська Русь відчувала болочо страту так великого сина. Нехай-жеж буде честь його памяти! Фонд ім. покійного нехай стане памятником не лиш тут на чужині, але і там на рідній нехай буде йому память от рода в род, а заразом нехай принесе пожиток всім грядучим поколінням во славу України-Руси.

По скінченім рефераті завівзав бесідник присутних до складаня жертв так прихильно, що вічевики прийняли сей щирий зазив з ентузіазмом, чого доказом були гучні оплески. За тим шкільші діти відспівали патріотичні пісні, як: „Ще не вмерла Україна“, „Не пора“, „Соколи, Соколи“ і инші, а підчас того вічевики складали жертви. Зібрано \$70.00.

По сім о. Лучечко, яко місцевий душпастир, подякував присутним, що в так великім числі зійшли ся на віче, а знов о. М. Данилович, яко Предсідатель Комітету, подякував за обильні жертви, і на тім віче скінчилось. Поіменний спис жертводавців подасть ся на иншім місці.

Й. Ялечко,
Ів. Бунга,
секретарі віча.

Д. Стефанович.

Хвилі.

Були у мене раєві дні весни, були у мене цвітучі хвилі лелійні.

А було се тоді, як душа моя буяла в просторах краси, як я досягав зорі-рожі, як я збірив росу-перли....

То були хвилі, коли я горнувся, припадав до грудей матери моєї; вона цілувала мої очі, та зрошувала мене слезами щастя....

Тоді-то говорила вона небесні слова, тоді-то учила мене жити!

Ох! Який я безмежно був щасливий! Який я тоді був ніжний, чистий!....

Я міг тоді плакати, з радости плакати.

Як сонічко ранне аксамітом гладило мене, як осінило мене тим запашиим блеском, я моливсь до него; як ховалося за гори, я бив поклони, простягав руки до него.

Господи! Які раєві були тоді хвилі, яка чиста, непорочна була душа моя тоді....

О! Ви раєві хвилі мої, ви коханечко моє!

Приходило тоді божество до мене. Приходила навідатись надія!

Приходила із хмар лелійною дорогою, приносила зорі щастя.

Голубила душу мою запашиим леготом весни, впливала чар життя в серце моє, нектаром щастя впоювала мене.

Зорі сяїли діамантами, а з небесної височини лила ся музика забути: матінка моя молила Господа за мою долю... А я плакав, плакав і цілував сліди стіп божества.

Я був щасливий! Я міг тоді плакати, бо у мене була душа чиста, хрустальна.

Верніть ся! О верніть ся, хвилі щасливі! Прийди богине-надіє, приголуб, пригорни.

Ох проминули, пройшли.... Лишилась тоска, горе, розпука!

Не сьвітить уже мені так сонце, не сьвітить! не сяють зорі яскраві, бо душу мою сум тяжкий залягає.

Не приходить божество-надія, Енї мучить зневіра, розпука.

Хвилі щастя! Коли ви проминули, лишились тільки горе та слези гіркіі.

Розпука давить душу мою, розпука в'їлась в нерви мої.

Кождої бурливої ночі приходить до мене, приходить часто, бо у мене усе тепер штьма.

Приходить непрошена!

Навіває серце моє сумом, розриває душу мою, та в'їдає в кождісенький мій атом.

А мені так тяжко дуже, так лачно, лачно.

Я дрожу, пропадаю, я сонця хочу, сяєва сьвятого, а умене штьма, тоска.

Були у мене раєві дні весни.

Була надія-жите, були у мене цвітучі хвилі лелійні.

Пройшло усе, проминуло!!

Лишились слези та горе, лишилась розпука, смерть.

ПОДЯКА.

I.

В імені Комітету Фонду бл. п. о. Николая Стефановича отсим складаю сердечну подяку всім Урядникам Р. Н. Союзу, що зволили ласкаво підчас річного Засіданя в Джерзі Сіті, Н. Дж., дня 8. вересня 1911. зложити на „Рідну Школу“ в Галичині суму \$24.50 і тим дали примір всім відділам Р. Н. С., що кождий з них є морально обовязаний причинити ся до побільшеня фонду ім. бл. п. о. Стефановича.

Latrobe, Pa. дня 15. вересня 1911.

За Комітет:

о. М. Данилович.

II.

Отсим, в імені хорого члена нашого відділу, Івана Крамара, складаю сердечну подяку ВП. членам від. 259-го і 106-го за ласкаве зложенє і присланє за посередництвом редакції „Свободи“ суми 13.60 дол. Нехай Господь ласкавим жертводавцям відплатить сторицею.

Андр. Чінгелі,
секр. 61-го від. Р. Н. Союзу.

ВИКАЗ ЖЕРТВ НА „УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ“ В НЮ ЙОРКУ.

В 37-ім числі „Свободи“ оголошено:

\$365.31

С. Сентий зібрав в Брукліні: по 50 цт.: Д. Тихий, В. Мойсі, К. Кондох. — Разом

1.50

Гр. Максимців зібрав: Я. Оленців \$1.00, Гр. Максимців 50 цт., М. Миколів, П. Савицький і А. Бутрин — по 25 цнт.

2.25

Гр. Кладек зібрав: по 50 цт.: Ю. Герняк і М. Стадніцька; по 25 цт.: Ю. Спільник, М. Петліцька, М. Кутин, А. Челігда і С. Панькевич; по 15 цт.: І. Яворський і І. Кутний. — Разом

2.55

На руки касієра зложили слідуєчі: по 1 дол.: Анна Олешко і К. Гнира; по 50 цт.: К. Марчик і С. Ягелло (Пассаїк, Н. Дж.); М. Олешко 25 ц. — Разом

3.25

На хрестинах у І. Жовніра, Нью Йорк, зібрав Гр. Максимців

1.25

Загальна сума . . . \$376.11

Дальші жертви просить ся присилати на руки касієра: С. Чосник, 96 Ave A., New York, N. Y.

За Комітет:

Яків Корнат, предс.,
Стефан Чосник, кас.,
Іван Матейко, секр. фін.

ВЕЛИКА ГРИЗОТА.

Важке напруженє ума, гризота, переполох, боязнь, смуток, моральне перепрацюване, заскоченє прикрою несподіванкою, недомаганє в травленю, — се все суть недуги, які треба сейчас лічити, подаючи нервам нову поживу, які знова доставлять дотичним органам нових сил. Сего доконати можна через уживанє Трівера Американського Еліксіру Гіркого Вина. Се вино скріпить органи травленя, а тим самим усі ті органи, через котрі переходить пожива, та зробить їх спосібними до приманя і травленя всякої їди. Воне прочистить тіло, виличать обструкцію та всі недомаганя, маючі своє жерело в болю голови, невральгії, болях крижей, жовтації, недугах жолудка і внутренностей, нервозности, всяких недомаганях крові і наскріня, як не менше дуже багато жіночих недуг. Воно поправить ваш апетит та скріпить усе тіло. По всіх друг-сторях.

JOS. TRINER,

1333—1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Справозданє касове Р. Н. Союза за місяць липень 1911 р.

Від.	Місцевість	\$	ц.
1	Shamokin, Pa.	327	23
2	Mt. Carmel, Pa.	71	35
3	Olyphant, Pa.	113	18
4	Jersey City, N. J.	53	18
5	Mt. Carmel, Pa.	91	50
6	Brownsville, Pa.	73	00
7	McAdoo, Pa.	169	54
8	Elmira Heights, N. Y.	42	78
9	St. Clair, Pa.	123	59
10	Ansonia, Conn.	94	95
11	Waterbury, Conn.	33	59
12	Yonkers, N. Y.	100	28
13	Troy, N. Y.	34	18
14	St. Louis, Mo.	113	69
15	Buffalo, N. Y.	46	09
16	Lansford, Pa.	240	25
17	West Pawlet, Vt.	35	00
18	Seymour, Conn.	26	00
19	Homer City, Pa.	29	45
20	Jessup, Pa.	83	09
21	Mayfield, Pa.	20	00
22	Homestead, Pa.	87	75
23	Shamokin, Pa.	22	59
24	Trauger, Pa.	58	43
25	Belle Vernon, Pa.	28	00
26	Glen Lyon, Pa.	72	13
27	Maharoy Plane, Pa.	239	59
28	Rhone, Pa.	79	78
29	Breslau, Pa.	96	13
30	Eleanor, Pa.	39	60
31	Trauger, Pa.	53	00
32	Northampton, Pa.	241	01
33	Old Forge, Pa.	25	59
34	Whitney, Pa.	52	35
35	Scottsdale, Pa.	42	18
36	Chisholm, Minn.	80	09
37	Auburn, N. Y.	81	81
38	Syracuse, N. Y.	52	79
39	Edwardsville, Pa.	90	15
40	Westmoreland, Pa.	25	27
41	Passaic, N. J.	94	44
42	Simpson, Pa.	22	00
43	Mt. Carmel, Pa.	12	00
44	Philadelphia, Pa.	57	87
45	Plymouth, Pa.	163	00
46	Ambridge, Pa.	43	95
47	McKeesport, Pa.	99	54
48	Powhatan, W. Va.	18	25
49	Desloge, Mo.	3	00
50	Yatesboro, Pa.	55	10
51	Holyoke, Mass.	13	00
52	Pittsburg, Pa.	190	85
53	Terryville, Conn.	22	41
54	Carnegie, Pa.	104	88
55	McKees Rocks, Pa.	24	10
56	Cohoes, N. Y.	30	59
57	Ramey, Pa.	89	96
58	Leisenring, Pa.	49	95
59	Baltimore, Md.	8	67
60	Dunlo, Pa.	118	00
61	Lopez, Pa.	16	83
62	Ford City, Pa.	85	92
63	Gradatim, Pa.	6	00
64	Elizabeth, N. J.	102	64
65	New York, N. Y.	51	54
66	Butler, Pa.	9	00
67	Ansonia, Conn.	10	59
68	New York, N. Y.	11	00
69	Jersey City, N. J.	128	06
70	Franklin Furnace, N. J.	21	00
71	Alden Sta., Pa.	92	95
72	Providence, R. I.	15	54
73	Granville, N. Y.	17	00
74	Mt. Carmel, Pa.	24	00
75	Newark, N. J.	39	27
76	Yorkville, O.	15	00
77	Minersville, Pa.	242	63
78	Meyersdale, Pa.	19	60
79	Pleasant Valley, Pa.	48	20
80	Baltimore, Md.	25	18
81	New Alexandria, Pa.	86	18
82	Carnegie, Pa.	12	95
83	Canonsburg, Pa.	22	59
84	Hazleton, Pa.	176	93
85	Olyphant, Pa.	11	00
86	Lancaster, N. Y.	24	36
87	Tonawanda, N. Y.	11	18
88	Simpson, Pa.	13	00
89	Centralia, Pa.	41	00
90	McKees Rocks, Pa.	33	18
91	Taylor, Pa.	60	23
92	Newburgh, O.	16	00
93	New Britain, Conn.	92	66
94	Beaver Meadows, Pa.	76	13
95	Pittsburg, Pa.	64	62
96	Marion Heights, Pa.	18	00
97	Shenandoah, Pa.	38	00
98	Wilkes Barre, Pa.	82	83
99	McKeesport, Pa.	15	15
100	Canonsburg, Pa.	—	—
101	Cleveland, O.	99	43
102	Export, Pa.	18	15
103	Perth Amboy, N. J.	101	72
104	Nicetown, Pa.	19	03
105	Chicago, Ill.	117	37
106	Sayre, Pa.	41	21
107			

Від.	Місцевість	\$	ц.
108	New York, N. Y.	93	94
109	Elsworth, Pa.	42	96
110	Leetsdale, Pa.	39	60
111	Allegheny, Pa.	18	95
112	Cleveland, O.	22	26
113	New Florence, Pa.	50	15
114	Dunmore, Pa.	58	50
115	New Philadelphia, Pa.	40	00
116	Chisholm, Minn.	14	13
117	New York, N. Y.	64	27
118	Pittsburg, Pa.	9	77
119	Latrobe, Pa.	37	00
120	Spangler, Pa.	83	62
121	Trenton, N. J.	137	34
122	Trenton, N. J.	73	18
123	Scranton, Pa.	28	48
124	Orinrod, Pa.	32	56
125	Chicago, Ill.	16	16
126	Beaverdale, Pa.	41	18
127	Buffalo, N. Y.	57	77
128	Lorain, O.	16	36
129	Sykesville, Pa.	50	28
130	Pittsburg, Pa.	36	67
131	McKeesport, Pa.	42	13
132	Newark, N. J.	49	06
133	Ernest, Pa.	42	00
134	Smoke Run, Pa.	133	75
135	Carnegie, Pa.	26	36
136	West Seneca, N. Y.	6	00
137	Philadelphia, Pa.	7	36
138	Oil City, Pa.	27	25
139	Youngstown, O.	51	40
140	Little Falls, N. Y.	63	18
141	Elizabeth, N. J.	51	24
142	Windber, Pa.	35	75
143	New York, N. Y.	15	18
144	Altoona, Pa.	19	00
145	McKees Rocks, Pa.	33	77
146	Allentown, Pa.	85	22
147	California, Pa.	26	02
148	West Seneca, N. Y.	16	18
149	Pittsfield, Mass.	10	00
150	Allentown, Pa.	14	12
151	Homestead, Pa.	50	00
152	Berwick, Pa.	55	03
153	Dunmore, Pa.	41	60
154	Perth Amboy, N. J.	46	93
155	Sheffield, Pa.	25	22
156	Donora, Pa.	69	54
157	Creekside, Pa.	19	60
158	Jamaica, N. Y.	36	70
159	Tower City, Pa.	32	50
160	Scranton, Pa.	52	06
161	Chicago, Ill.	22	81
162	N. Hadley, Mass.	11	59
163	Chicago, Ill.	53	72
164	Barnesboro, Pa.	46	00
165	Cumbola, Pa.	35	49
166	Perth Amboy, N. J.	43	54
167	Scranton, Pa.	50	25
168	Chauncey, Pa.	—	—
169	Pittsburgh, Pa.	30	67
170	Fredericktown, Pa.	25	00
171	Cleveland, O.	24	59
172	Oxford Furnace, N. J.	27	00
173	Detroit, Mich.	22	72
174	New Burgh, N. Y.	21	25
175	Vegreville, Alta., Can.	9	00
176	Manchester, N. H.	8	21
177	St. Louis, Mo.	81	79
178	Scarbo, W. Va.	22	00
179	Manville, R. I.	6	95
180	Dixonville, Pa.	54	51
181	Sunderland, Mass.	18	18
182	Whiting, Ind.	55	00
183	Hazleton, Pa.	44	35
184	McAdoo, Pa.	39	59
185	Ford City, Pa.	38	08
186	Ginter, Pa.	82	62
187	South Fork, Pa.	33	18
188	Newark, N. J.	21	73
189	Troy, N. Y.	45	04
190	Herkimer, N. Y.	36	57
191	Red Star, W. Va.	10	00
192	Minneapolis, Min.	30	77
193	Peckskill, N. Y.	20	94
194	Whiting, Ind.	43	00
195	Swoyers, Pa.	70	15
196	Port Jerwis, N. Y.	25	59
197	Whiting, Ind.	36	59
198	Syracuse, N. Y.	12	72
199	Whippany, N. J.	15	18
200	Auburn, N. Y.	15	67
201	Brooklyn, N. Y.	30	39
202	New York, N. Y.	13	67
203	Emerald, Pa.	33	12
204	Woolsocket, R. I.	21	67
205	Jeanette, Pa.	63	36
206	Kingston, Pa.	49	59
207	Carteret, N. J.	85	59
208	Westchester, N. Y.	15	00
209	Stapleton, N. Y.	14	95
210	Cleveland, O.	—	—
211	Bayonne, N. J.	39	77
212	McKees Rocks, Pa.	24	49
213	New York, N. Y.	20	77
214	Hazleton, Pa.	41	00
215	Rochester, N. Y.	20	88
216	Youngstown, O.	26	00
217	Bakerton, Pa.	72	65

Від.	Місцевість	\$	ц.
220	Chicago, Ill.	23	44
221	Chicago, Ill.	49	51
222	Mahanoy City, Pa.	95	20
223	Port Bowkley, Pa.	59	66
224	Belle Valley, O.	22	84
225	Desloge, Mo.	52	00
226	Hammond, Ind.	16	00
227	Derry, Pa.	55	20
228	St. Clair, Pa.	22	00
229	Scranton, Pa.	112	36
230	Centralia, Pa.	23	10
231	New York, N. Y.	—	—
232	Elizabethport, N. J.	53	32
233	Rosford, O.	33	83
234	Ambbridge, Pa.	3	84
235	Chester, Pa.	37	90
236	New Alexandria, Pa.	5	00
237	Philadelphia, Pa.	64	80
238	Phoenixville, Pa.	11	00
239	Newark, N. J.	13	90
240	Hawthorne, Ill.	26	25
241	West Pullman, Ill.	12	69
242	Bellefonte, Pa.	15	18
243	Trenton, N. J.	50	18
244	Crompton, R. I.	15	40
245	Wilmington, Del.	30	21
246	Coatesville, Pa.	35	57
247	Nanticoke, Pa.	35	80
248	Pittsburg, Pa.	79	36
249	Cleveland, O.	23	67
250	Northampton, Pa.	22	18
251	Lopez, Pa.	49	29
252	New Britain, Con.	12	88
253	West Newton, Pa.	30	36
254	Ronco, Pa.	18	77
255	Spring Valley, N. Y.	15	90
256	W. E. Pittsburgh, Pa.	27	03
257	Chicago, Ill.	30	72
258	Taylor, Pa.	39	75
259	Taylor, Pa.	38	00
260	Ansonia, Conn.	12	54
261	McKees Rocks, Pa.	—	—
262	Juliet, Ill.	29	00
263	Taylor, Pa.	58	89
264	Glen Lyon, Pa.	33	36
265	Kingston, Pa.	26	95
266	Duquesne, Pa.	40	60
267	East Chicago, „Ind.“	29	00
268	Youngstown, O.	20	00
269	Delano, Pa.	16	00
270	Hudson, N. Y.	25	00
271	Youngstown, O.	24	12
272	Perth Amboy, N. J.	57	30
273	Ambbridge, Pa.	28	31
274	Hartford, Conn.	17	13
275	Wilkes Barre, Pa.	44	38
276	Glen Campbell, Pa.	32	25
277	Butler, Pa.	27	20
278	Manchester, N. Y.	19	00
279	Syracuse, N. Y.	16	50
280	Auburn, N. Y.	18	44
281	Rome, N. Y.	12	02
282	Glassport, Pa.	11	00
283	Lorain, O.	14	51
284	Carnegie, Pa.	11	00
285	So. Bethlehem, Pa.	20	21
286	Clarksburg, W. Va.	13	00
287	Brooklyn, N. Y.	17	04
288	Detroit, Mich.	36	06
289	Duquesne, Pa.	44	75
290	Madera, Pa.	—	—
291	New Kensington, Pa.	30	55
292	Dravosburg, Pa.	21	59
293	Holden, W. Va.	21	35
294	Kent, Pa.	15	00
295	Johnstown, Pa.	60	25
296	Chicago, Ill.	15	44

Прихід за липень єсть - 13.284.62

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

Луці Котик,	
Mahanoy Plane, Pa.	1000.00
Фелікс Дзюбак,	
Port Bowkley, Pa.	500.00
Якові Врублевським,	
Herkimer, N. Y.	900.00
Каспері Курдила,	
Carteret, N. J.	500.00
Юрію Долинським,	
Holyoke, Mass.	200.00
Марії Ляшневич,	
Brownsville, Pa.	400.00
Анні Кокур, Emerald, Pa.	400.00
Марії Федип,	
Chisholm, Minn.	400.00
Марії Амбіцкій,	
Shamokin, Pa.	400.00
Марії Пивовар,	
Minersville, Pa.	400.00

Запомога для:

Івана Оліяр,	
Shamokin, Pa.	100.00
Дмитра Рапавого,	
Plymouth, Pa.	100.00

Данька Косар,	
Chicago, Ill.	100.00
Станіслава Брозайгес,	
Mahanoy City, Pa.	100.00
Дмитра Бурчак,	
Hazleton, Pa.	200.00
Мартина Марцій,	
Rome, N. Y.	200.00
Платня Головн. Урядників	
Р. Н. Союзу	270.00
Орган Р. Н. Союзу	1.341.40
Засіданє контр. комісії	279.21
Нагорода організаторів	120.10
Адміністрація Р. Н. Союзу	146.69
Розхід за липень є	\$8.057.50

Зіставленє:

**СПРАВОЗДАНО КАСОВЕ „РУСЬК.
МОЛОДЕЧОГО СОЮЗА“
за місяць липень 1911 р.**

Від.	Місцевість	\$	ц.
1	Shamokin, Pa.	13	10
2	Mt. Carmel, Pa.		50
3	Olyphant, Pa.	4	75
4	Jersey City, N. J.		25
5	Mt. Carmel, Pa.	3	25
7	McAdoo, Pa.	12	53
8	Elmira, N. Y.	3	33
9	St. Clair, Pa.	9	08
10	Ansonia, Conn.	7	20
11	Waterbury, Conn.	2	00
12	Yonkers, N. Y.	1	75
14	St. Louis, Mo.	5	25
16	Lansford, Pa.		—
18	Seymour, Conn.	1	43
20	Jessup, Pa.	4	00
21	Mayfield, Pa.		50
23	Homestead, Pa.	3	85
24	Shamokin, Pa.		48
25	Trauger, Pa.	1	25
26	Belle Vernon, Pa.		75
27	Glen Lyon, Pa.	15	20
28	Mahanoy Plane, Pa.	7	75
29	Rhone, Pa.	6	15
30	Breslau, Pa.	8	35
33	Northampton, Pa.	20	05
35	Whitney, Pa.	1	25
36	Scottdale, Pa.	3	80
37	Chisholm, Minn.	2	50
38	Auburn, N. Y.	2	25
39	Syracuse, N. Y.	3	00
40	Edwardsville, Pa.	5	65
42	Passaic, N. J.	4	30
43	Simpson, Pa.	4	00
45	Philadelphia, Pa.	1	25
46	Plymouth, Pa.	8	10
47	Ambridge, Pa.		50
48	McKeesport, Pa.	10	15
53	Pittsburg, Pa.	12	15
55	Carnegie, Pa.	8	75
58	Ramey, Pa.	3	80
59	Leisenring, Pa.	6	75
60	Baltimore, M. D.	1	35
61	Dunlo, Pa.	1	50
63	Ford City, Pa.	2	25
65	Elizabeth, N. J.	3	00
67	Butler, Pa.		—
68	Ansonia, Conn.	1	13
70	Jersey City, N. J.	3	51
72	Alden Sta., Pa.	15	30
73	Providence, R. I.		50
78	Minersville, Pa.	5	50
81	Baltimore, Md.	1	00
82	New Alexandria, Pa.	3	50
83	Carnegie, Pa.		25
85	Hazleton, Pa.	2	50
87	Lancaster, N. Y.	2	40
90	Centralia, Pa.		25
91	McKees Rocks, Pa.	25	
92	Taylor, Pa.	4	00
96	Pittsburg, Pa.	7	30
97	Marion Heights, Pa.		50
98	Shenandoah, Pa.	2	50
99	Wilkes Barre, Pa.	1	75
102	Cleveland, O.		75
104	Perth Amboy, N. J.	8	10
105	Nicetown, Pa.	2	00
106	Chicago, Ill.		50
107	Sayre, Pa.	2	75
108	New York, N. Y.	2	00
109	Ellsworth, Pa.		75
113	New Florence, Pa.		50
116	Chisholm, Minn.		25
117	New York, N. Y.		—
120	Spangler, Pa.	7	50
121	Trenton, N. J.	24	70
123	Scranton, Pa.	1	35
126	Beaverdale, Pa.	3	25
127	Buffalo, N. Y.		25
128	Lorain, O.		75
129	Sykesville, Pa.	3	25
130	Pittsburg, Pa.	1	50
132	McKeesport, Pa.	3	00
133	Newark, N. J.	1	25
135	Smoke Run, Pa.	1	75
136	Carnegie, Pa.		50
139	Oil City, Pa.	1	50
140	Youngstown, O.		50
142	Elizabeth, N. J.	3	75
147	Allentown, Pa.	4	70
148	California, Pa.	1	25
156	Sheffield, Pa.	1	00
157	Donora, Pa.	4	50
162	Scranton, Pa.	3	25
179	St. Louis, Mo.		75
182	Dixonville, Pa.	1	25
188	Ginter, Pa.	1	65
197	Swoyers, Pa.	9	25
198	Port Gervis, N. Y.		—
201	Whippany, N. J.		75
203	Brooklyn, N. Y.		50
207	Jeanette, Pa.	1	65
208	Kingston, Pa.	6	52
213	Bayonne, N. J.	4	28
214	McKees Rocks, Pa.		50
217	Rochester, N. Y.		50

Від.	Місцевість	\$	ц.
222	Mahanoy City, Pa.	4	65
223	Port Buckley, Pa.	1	50
225	Desloge, Mo.		75
227	Derry, Pa.	1	15
228	St. Clair, Pa.		24
244	Bellefonte, Pa.	1	25
245	Trenton, N. J.	2	85
246	Crompton, R. I.		25
247	Wilmington, Del.		50
249	Nanticoke, Pa.	1	80
255	West Newton, Pa.	2	50
257	Spring Valley, N. Y.	1	25
258	W. E. Pittsburg, Pa.		75
260	Taylor, Pa.		25
276	Ambridge, Pa.		75
283	Auburn, N. Y.		35
285	Glassport, Pa.		25
291	Brooklyn, N. Y.		75
296	New Kensington, Pa.	2	00

Прихід за місяць липень є \$410.58

Зіставлене:

Прихід за липень є 410.58

Готівка з кінц. червня була 12.584.81

Весь прихід разом є 12.995.39

Розхід за місяць липень є 15.00

Готівка з кінц. липня є \$12.980.39

Д. Капітула, г. предс.,

А. Шарпюнь, г. кас.,

С. Ядловський, г. секр.

Ньюйорська школа реміснич.

(Дальше).

Вечірній курс мулярства розпочинає ся 25-го вересня і триває до 27-го марта; наука відбувається в понеділок, середу і п'ятницю від години 7-ої до 9-30. Ся класа є зарезервована для молодців від 17-го до 22-го року життя. Потрібно учащати на три, наступаючі по собі, шістьмісячні курси, щоб отримати кваліфікаційне свідоцтво. Вписове на перший курс виноситься \$16.00, на другі два по \$6.00; вписове се може бути зменшене до половини для учеників, що поступають швидко в науці і точно учащати до школи. Курс денний розпочинає ся 4-го грудня і триває до 27-го марта; учащати можуть молодці від 17-го до 24-го року життя. Наука відбувається денно, від пів до дев'ятої раню до четвертої години пополудни, а винятком суботи, коли будинок замикався о 12-й годині в полудне. Вступне на денний курс виноситься \$40.00 і потрібно 4 місячної науки, щоб отримати диплом. Практичні вправи в мулярстві обіймають будоване 8, 12, 16 і 20 цалевих, простих стін; зворотних рогів, (корнерів); перетинаючих ся стін, мостів, лучників, рур; вставляване рам в вікна, порогів, надпорожників; квадратоване, зубковане і т. д. Також уділяють ся пояснення що до мулярства огнетривалих будівель. Теоритичні інструкції обіймають науку що до властности цементу і вапна з піском і як повинно ся їх мішати, про луки і їх стіль та користь з них; рурки, їх конструкції і ужиточність; фундаменти, стіни, вязане і т. п. Початкова наука полягає на інструкції що до уживання кельні і розмішування піску з вапном; потім наступає практиковане на 8 і 12 цалевих стінах; поабудованю тих стін, класа зачинає будувати стіни зворотні під простями кутами, мости, луки і рурки. Пильну увагу звертає ся на се, як кожда цегла з осібно вкладає ся і чи злучення єуть чисто закінчені. Робота мулярська поступає так високо, як тільки ученик в силі вигідно працювати; потім будову демолує ся, цегли чистять, щоб їх оп'ять ужити при иншій роботі. Так само ученики вправляють ся в роботі з руштованя під надзором доти, доки кождий з них не буде в силі самостійно доконати повіреної йому роботи. Крім сего уділяє ся ще науки в рисованю будівничих планів.

В Новім Йорку знаходимо доми будовані виключно тільки учениками сеї школи приміром класа з 1884 року, по укінченню курсу вибудувала три поверховий дім на 125 улиці а 5-й евені, а класа з року 1895—6 будувала розширене самої школи. Кождий ученик, відповідно до вложених цегол, отримував винагороду, а по укінченню будинків фаховці ствердили, що так знаменито і старанно викінчену роботу годі найти.

Наука в курсі тинкування відбувається тільки вечерами, від 25-го до 27-го марта; на ню приймає ся учеників в віці від 17 до 22 літ; рівнож треба скінчити три шістьмісячні курси, щоб отримати кваліфікаційне свідоцтво. Курс сей обіймає дошковане домів, виприскуване і роботу брунатної поволоки, сире викінчене (викінчене з грубого — вигладжене) і гзімсоване. Перший курс науки обіймає всіляку виправу нового дому і просте гзімсоване. Другий курс є продовженем тої самої науки, з углядженем ліпше оброблених гзімсів. Третій курс обіймає викінчене найбільше скомплікованих гзімсів. Салю до науки є розділена на відділи, 8x7 стіп і 9 стіп високости; стіни і стіл єуть з дощок, як в звичайних домах. Ученики отримують інструкції в застосовуваню виприскуваної поволоки на стінах і стели; ся поволока зістає що вечера усунена робітниками, які зіставляють оп'ять чисті дошки, готові до науки на другий день; вправи такі відбувають ся так довго, доки ученики не навчать ся чисто і скоро викінчувати сю роботу; почім виприскувану поволоку лишають, щоб ствердла, і примінують поволоку брунатну, а вкінці наступає робота коло твердого викінчення і гзімсованя. Курс тинкування уряджений так, що початкуючі враз з більше досвідченими побирають разом науку.

Вечірні інструкції в гзімсованю і закладаню вікон в стелях розпочинають ся 25-го вересня і тривають до 27-го марта; приймають учеників в віці від 17 до 25 літ. До укінчення науки в сім фаху і отриманя свідоцтва вимагає ся трех шістьмісячних курсів. Вписове за всі три курси виноситься 30 доларів, для учеників відзначаючих 22 і ½ долара, платних 15 доларів при в першій вписі, а решта при двох остатних. Денний курс розпочинає ся 4-го грудня і триває до 27-го марта, денно сім і пів годин науки; приймає ся учеників в віці від 17 до 25 літ і жадає ся 4 місячного учащаня до школи, щоб отримати сертифікат. Вписове виноситься 40 дол. В тім відділі учать моделювати гзімси та закладати вікна в стели; крім сего учать рисованя моделей, тикаючих ся тих двох предметів. Ученик на підставі кількох простих досвідів пізнає, як уживати знарядів в тій праці; потім студіює декотрі проблеми геометричні, після котрих відбуває ся: формоване ринштків (відходів) з плитками і зворотними початками (голова-початок ринштку), квадратово формовані олов'яні входи (головы), осьмораменне формоване олов'яних голов, простий гзімс над вікном, орнаментційний гзімс, підношене плит, гзімси орнаментційні з клямрами, квадратові вежі, вистроєні, хрест, вентилятори, плиткі і реброві вікна в стели. Ті, що мають замір записати ся на сей курс, повинні мати малий досвід в бляхарстві, або взагалі коло металевої роботи, потрібної по домах.

(Конець буде.)

**СПРАВОЗДАНО УПРАВИ ФОНДУ
ІМЕНІ О. СТЕФАНОВИЧА.**

(Від 25. червня до 16. вересня 1911 р.)

Дохід.

На вічу в Пітсбургу, Па., дня 25. червня с. р. зложили на руки о. Пеленсько-го слідуючі Добродії в доларах:

Дмитро Порада 2, Микита Петрів 0.50, П. Шемердяк 0.25, В. Копчак 0.25, Ів. Вархоляк 0.25, Стах Грегга 0.25, Стефан Гіряк 0.50, Петро Сова 1, Катерина Федан 0.50, Вас. Волошин 1, Андр. Гусак 0.50, Теодор Филиппів 1, Дмитро Сорока 0.50, Вас. Сич 2, Юрій Мішталі 1, Ів. Федан 1, В. Прокошник 0.25, М. Ятчинин 0.25, М. Полівка 0.25, Андр. Лапиця 0.50, Максим Демчук 0.50, П. Патуляк 0.25, Ст. Сорока 1, Ст. Гавчик 0.25, Мик. Мегасюк 0.25, Ів. Секула 0.25, Вас. Мегасюк 0.50, Ів. Гузік 0.25, Петро Ковалишин 0.50, Теодор Городиский 1, Петро Ганяк 1, Марія Загурська 0.50, Данило Леню 0.25, Мих. Шуплат 0.25, Теодор Глива 0.50, Мик. Іванцев 0.50, Антін Кая 0.50, Ев. Бодак 0.25, Мих. Вацлавський 0.25, Гр. Шабатура 0.50, Вас. Катута 0.25, Давид Вархоляк 0.50, Демко Завійський 0.50, Ан. Лазенга 0.50, Теодор Г. Кульчицький 1, Вас. Шпинда 0.50. — Дрібні датки 0.45.

На руки о. Даниловича зложили: Осип Стеткевич, редактор „Свободи“ 2, German S. & D. Bank 2, Павло Пришляк 10, Семко Вовчко 0.25, Гр. Барунок 0.50, Андрій Стефанович 1, Мик. Шемердяк 1, Йосиф Тимочко 1, Семан Михалюк 1, Теодор Сич 0.50, Мик. Сирочак 0.50, Іван Максим 0.50, Іван Лаврик 1, Петро Хит 0.25, М. Кухар 0.50, Атаназ Кульчицький 0.50, Нестор Остаф 1, Іван Копчак 1, Гр. Патинюк 0.50, Йос. Костур 0.50, Мих. Гунька 1, Анна Іванович 1, Іван Тугай 0.25, Тимко Шкарадиний 0.50, Вас. Евусяк 0.50, Іван Тимочко 0.50, Йос. Мадюк 1, Мих. Цеплий 0.50, Лука Багрий 0.50, Мих. Попіль 1.

На руки о. Балога зложено 36.05. (Поіменний спис сих жертв стратив секретар фонду).

На вічу в Мікісаксе, Па. зложили на руки о. Гр. К. Цмайла: Дмитро Порада 11, о. Мірон Данилович 10, Антін Кая 10, Броніслав Якубовський 10, о. Гр. Кульчицький Цмайло 10, Іван Федан 2, Ів. Луговик 1, Фл. К. Волчко 1, Ник. Іванцьо 1, Семан Сокол 0.50, Мик. Старощак 0.50, Теодор Ятчинин 0.50, Евс. Бережницький 0.50, Мик. Урбан 0.50, Антін Лазенга 0.50, Андр. Вархоляк 0.50, Евтихий Бодак 0.50, Андрій Галчак 0.50, Іван Сняк 0.50, Ілько Федина 0.50, Гр. К. Штокало 0.40, Ник. Шемердяк 0.25, Михайло Порада 0.25, Фецько Порада 0.25, Іван Секула 0.25, Вас. Хаць 0.25, Іван Кітик 0.25, Лука Секелік 0.25, Євка Вуйцьо 0.25, Теодора Дмитришин 0.25, Тимко Малий 0.25, Гр. Стецько 0.25, Іван Сахар 0.25, Петро Шкварла 0.25, Теод. Гащич 0.25, Тимко Хорошак 0.25, Дмитро Сірий 0.25, Текля Бобало 0.25, Зофія Шорко 0.25, Теодор Старощак 0.20, Текля Масляна 0.15, Е. Рідон 0.10, Анд. Бурка 0.10, Ю. Вознічак 0.10, Юр. Плішка 0.10, Вас. Вархоляк 0.10, Іван Завіньський 0.10, Дм. Масляний 0.10, Н. Н. 0.10, Ів. Годованець 0.10.

На руки п. Багрія зложили: Мартин Нелех 0.25, Ів. Страхоцький 0.25, Лл. Котис 0.25, Ів. Крушаник 0.25, Мик. Мигасюк 0.25, Петро Солик 0.25, Антін Кая 1, Ол. Бучак 1, Ів. Фединин 0.25, Мик. Попіль 0.25, П. Грошко 0.25, Т. Сушинський 0.25, Т. Рушта 0.25, Мих. Шпак 0.25, Данило Вархоляк 0.50, Ів. Вархоляк 0.25, Мик. Сегірич 1, Л. Багрий 0.50, Ів. Станко 0.25, Ол. Міхольек 0.25, Фр. Марціновський 0.50, Андр. Галчак 0.50, Марія Сторожецька 0.25, Андр. Лапиця 0.50, Т. Критшинський 0.50, Іван Михалишин 0.25, Бр. Якубовський 1, Марія Карпа 0.50, Кат. Подольська 0.25, Орест Леш 0.50, Вас. Москва 0.25, Ірена Данилович 1, Гася Кіра 0.50, Анна Поляк 0.25, Петро Пастернак 0.25, Захар Чачунь 0.25, Іван Федан 1, Т. Сернюк 0.50, Теодор Кульчицький 1. — Дрібні датки 0.80.

(Дальше буде.)

Покровитель і почетний член Р. Н. С.:
Преоосв. Стеф. Сотер Ортинський,
перший руський Єпископ в Америці.

**Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки
1910—1912:**

Духовний управитель:
о. Мих. Балог, R. 9, Box 8, Butler, Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey
City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey
City, N. J.

Касієр:
Алексій Шарпона, 524 Pine and
Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Константин Поступак, McAdoo, Pa.
Теодозій Касків, Newark, N. J.

Радні:
Іван Глова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
Й. Ялечко, Ramey, Pa.
С. Маркевич, New Alexandria, Pa.
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добощ, Lansford, Pa.

Організатор:
Ілько Моранець, 1441 Emma Street,
Chicago, Ill.

Головна Канцелярія „Р. Нар. Союзу“
находиться під числом 83 Grand St.,
(у власнім домі) Jersey City, N. J.

ВСТУПАЙТЕ ДО Р. НАР. СОЮЗА!

„Руський Народний Союз“ — приймає членів до 45 літ життя.
Вступне після літ.

Р. Н. Союз платить:
В разі смерті члена класу „А“ (ціле помертне) \$1,000.00.
В разі смерті члена класу „Б“ (половину помертнього) \$500.00.

Помертне за жінку або мужа члена класу „А“ \$400.00.
Помертне за жінку або мужа члена класу „Б“ \$200.00.

Помертне за діти від \$15.00 до \$300.00.

В разі утрати: а) обох очей, ніг, або рук \$1,000.00, б) одної руки, ноги або ока \$200.00.

Семі отець родини в шпиталю божевільних. Союз платить що року родині \$150.00.

Усіх Вп. п. місцевих секретарів відділів Р. Н. Союзу просить ся братські оголошення в справі мітингів призначені до друку в рубриці „Рух в відділах Р. Н. Союзу“ присилати в сей спосіб, щоб вони найшли ся в редакції найпізніше в понеділок рано того тижня, у якім мають бути поміщені в часопис. Усі оголошення, які прийдуть до редакції пізніше як в понеділок, не будуть поміщені скорше аж на другий тиждень.

ПОКВІТОВАННЯ З ВИПЛАЧЕНИХ ЗАПОМОГ З КАСИ Р. Н. СОЮЗА.

Ч. 1925 КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п. Анна Дудра отримала як помертну за помогоу по мужу Василю з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.
Олифант, Па. дня, 13. серпня 1911.
Анна Дудра.

Сьвідки:
Петро Свала,
Іван Смакула.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Від. 3.
Андрей Гавриляк, предс.

Ч. 1926 КВІТ \$1000.00
на тисячу доларів, котрі п. Ева Доманич отримала як помертну за помогоу по мужу Петрови з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.
Олифант, Па. 13. серпня 1911.
Ева Доманич.

Сьвідки:
Миколай Доманич.
Юрій Хиллак.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Від. 3.
Андрей Гавриляк, предс.
Семен Петровичко, секр.

Ч. 1928 КВІТ \$1000.00
на тисячу доларів, котрі п. Анастасія Телех отримала як помертну за помогоу по мужу Афтаназію з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.
Олифант, Па. 14. серпня 1911.
Анастасія Телех.

Сьвідки:
Ю. Хиллак,
Іван Смакула.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Від. 3.
Андрей Гавриляк, предс.

Ч. 1941 КВІТ \$100.00
на сто доларів, котрі п. Михайло Масляр отримав як надзвичайну за помогоу за нев. слабість з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.
Олифант, Па. 13 серпня 1911.
Михайло Масляр.

Сьвідки:
С. Петровичко,
Іван Смакула.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Від. 3.
Андрей Гавриляк, предс.
Семен Петровичко, секр.

Ч. 1967 КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п. Юрій Коцур отримав як помертну за помогоу по жєні Анні з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.
Емералд, Па. 15. вересня 1911.
Юрій Коцур.

Сьвідки:
Семен Сенік,
Михайло Тимошик.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Від. 205.
Яків Мороз, предс.
Яків Грабар, секр.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Повідомляє ся членів Тов. „Зоря“, від. 69, що надзвичайний мітинг відбуде ся в суботу, дня 23-го вересня с. р. в гали під числом 257 E. Houston St. Неявивший ся член заплатити 50 ц. а урядник 1 дол. кари. — М. Тарнавський предс.; А. Титла, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Братство „Сомествія“ сьв. Духа, від. 237, повідомляє всіх Родимців, що через три місяці: жовтець, падолист і грудень буде при-

нимати нових членів без вступного до Братства, а до Р. Н. Союзу після статута. Заразом повідомляє ся членів згаданого Братства, що надзвичайний мітинг відбуде ся дня 24-го вересня с. р. точно о год. 2-ій пополудни, на котрім то мітингу мають полагодити ся важні справи. Неявивший ся член заплатити 50 ц. а урядник 1 дол. кари. — А. Мищиха, секр. фін.

НЮАРК, Н. ДЖ. Братство сьв. Володимира, від. 190, повідомляє всіх своїх членів, котрі довгують до братської каси, щоби всі свої залежності вирівняли найдалше до дня 27-го вересня с. р., бо хто сего не зробить, зістане виключений з Братства і з Р. Н. Союзу. — Миколай Данчак, предс.; Павло Віняр, кас.; Гр. Гінда, секр.

ЖЕРТВИ НА ФОНД „РІДНОЇ ШКОЛИ“ В ГАЛИЧИНІ.

ПОВІДОМЛЕНЕ.

Отсим подаю до відомости всім, кого се тикає ся, що гроші на „Рідну Школу“, котрі були зібрані на балю Тов. „Просвіта“ в Нью Йорку, на дни 13-го мая с. р., з загальній сумі 7 дол. 58 цент., віддав я до друку редакції „Свободи“. При сій нагоді прошу всіх Вп. Родимців, котрі заїмались дотепер збиранем усяких жертв, щоби відсилали сі жертви на таку ціль, на яку вони були призначені. — Стефан Чіснок, член 204 від. Р. Н. Союзу і касієр Укр. Народного Дому в Нью Йорку.

Іспитований дяко-учитель

глядає посади. Має похвальні сьвідцтва, теноровий голос, уміє учить хор, знає грати на фісгармонії і провадити школу. Зголошення до: Rev. Ph. Tarnawsky, Box 204, Auburn, N. Y.

Агентів потрібно зараз. Платня 5 до 25 доларів денно. Голосити ся потребують тільки такі, що мають на гадці працю, на адресу: P. O. Box 190, Aspinwall, Pa.

Рент подешевів.

4 кімнати (rooms) \$10.00 і \$11.00.
3 кімнати \$7.50. 2 кімнати \$6.50.
Близмі інформації у сторожа (janitor) при 132 Steuben Str., Jersey City, N. J.

Канцелярія адвокатська і нотаріальна.

РОДИМЦІ!

Для Вашої охорони перед ріжними п'явками та опустами заложено і запроголовоано в суді бюро, що дає пораду в справах правних старокраєвих (продаж купно, заміна, контракти, повновласти), та увільнює від асентерунку і виправ військових. Зголошуватись просимо на адресу:

General Information Bureau
409 EAST 5th STR., NEW YORK, N. Y.

Спростоване.

У попереднім (37) числі „Свободи“ було на сім місци оголошене Руського Аматорського Кружка з McAdoo, Pa., що давав на дни 17-го с. м. театральне представлення „Наталка Полтавка“ в Tresckow, Pa. Було там між иншим напечатано, що ролю Макогоненка, сільського виборного, відіграє п. Гр. Пипюк, а тимчасом сю ролю мав п. А. Капітула. За сю помилку Редакція „Свободи“ перепрашає інтересовані особи і просить прийняти отсе спростоване до відома.

Дяко-учитель з добрим, гримким теноровим голосом, пошукує посади. Може провадити хоральний сьпів, школу і театральні представлення. Котра парохія потребувала би такого дяко-учителя, най ласкаво зголосити ся на адресу „Свободи“.

Дякоучитель,

уміючий провадити хор, школу руського язика і улажувати представлення, пошукує посади. Michael Soltys, Gorham, N. Dak.

НА ОСІННІ ВЕЧЕРИ

найгарніші книжки для молодіжні і старших.

Англійські Казки	15
Байки Леопольда Гольбова	5
Байки Бюссона, в 4 образах	15
Байки Фонтені, в 4 образах	15
Байки-Небильці	10
Весела Читанка, в образах	30
Вечерниці, український гумористичний збірник	25
Ворожка, товаришка забава	20
Горбокопчик, весела казка в образах	20
Запорожці, історич. казка Ів. Нечуя-Левицького	15
Ілюстровані Народні Казки	30
Казки Андерсена, обіймають 245 сторік друку	65
Казки Братів Грімів, в образах	25
Казки діда Хомі про чудне та химерне	15
Колі ще зьвіри говорили, казки для молодіжні	40
Москаль, амій та царівна, казка	15
Народні Казки, в образах	15
Наші Українські Казки заповоржці Материнки	25
От собі казочки, в двома ілюстраціями	15
От собі сторіжки, в трома ілюстраціями	30
Пів коши казок для веселого міра	20
Подорож Гульєра до краю Великанів	25
Подорож Гульєра до краю Ліліпутів	25
Робінзон Крузо, брошур. 75 ц., опрацьований	20
Тисяча і одна ніч, випуск I 80 ц., вип. II 70 ц., випуск III	80
Українські Казки, в многими образами	40
Українські оповідання	45
Українські приказки та загадки	10
Японські Казки, в образах	25

Хто замовить сии книжки на \$1.00 і вище, доставляються на премію вартості 25 проц. в присланій квоці.

Замовлення і гроші треба посылати на адресу:
RUTHENIAN BOOK STORE
439 N. 6 AVE., SCRANTON, PA.

REMEDIUM для невилічимо хорит. Мое Remedium приверне Вам здоров'я! Оглядайте наочно мій апарат, через котрий пакирсь прогляну Ваше тіло. Найновіший випадок пакирського вняня. Зголошуйте ся особисто або листовно по мое Remedium. Бувший доктор віденський, а тепер ньюйорський, вняний добре шановним Родимцям. Dr. Hohenberg, 608 East 6th St., New York. Телефон: 3615 Orchard.

15 15 **\$100**
нагород

Правила до розв'язання загадки.

Визначте одне число від 1 до 9 до кожного квадратика в такий спосіб, щоб сума тих чисел в котрий небуди бик вносила 15. Одного і того самого числа не вільно вживати 2 рази. Відгадавши сю загадку, пишіть нам II, а коли вона буде влучно розв'язана, ми вишлемо вам сертифікат на \$100 на 4 гарні лоти в розмірі 10.000 квадрат стіп, які находити ся около 50 минут їди від Нью Йорку. Става ціна сих лотів виносить \$109, а ви, коли влучно відгадете довшу загадку, дістанете сі 4 лоти лиш за \$99. (Сю квоці можете сплатити \$5.00 готівкою, а по \$8.00 на місяці сплати).

Користайте в сей нагоді і ставте ся посідачем власного майна. Пишіть скоро по майні бланші внянення на адресу:

SLOVAK DEPT.
ROOM 912, 63 PARK ROW, NEW YORK CITY.

Читайте!

Родимці! Не дайте ся обманити! Бєли хочете дістати гарний і добрий годинник, то удайте ся просто до вашої руської фірми, а ми обслуажимо Вас чесно і скоро.

Бєли хочете, пішлемо Вам чудовий 14 Karat solid gold filled (14 Karat. золот. виповнюваний) годинник, крятий, о 3 чудові різбленіх ковертах, а добрий американський верком о 17 каратів, гарантований писемно на 20 літ, за ціну фабричну \$8.25. — За сей самий годинник в інших ковертах заплатите 30 до 35 дол.

ВАЖНЕ! За сей годинник заплатите доперва тоді, коли його оглянете і Вам подобає ся. — Пишіть вперед по каталогі і докладний опис годинників.

EUROPEAN BAZAAR
25 EAST 14th STR., NEW YORK CITY.

Руська кольонія.

Для чого ідете до чужих агентів, котрі з Вас тяжко запрацьований гріш витаскають?

Хочете пізнати багату, чудову околицю і в ній замешкати? В тій околиці курсують по фармах трамваї, а церков в місци.

Спінайте ся і пишйте по інформації до:

J. R O M A N D,
BOX 371
FARMINGTON, Mo.

КАЛЕНДАР.

ВЕРЕСЕНЬ.

в.ст.	Дні	Руські свята
21	Четвер	Рожд. Пр. В.
22	Пятн.	Іоакима і Анни
23	Субота	Минодори
24	Неділя	Теодора
25	Понед.	Автонома свщм.
26	Вівтор.	Корнила сотн.
27	Середа	Воздв. Ч. Хр.

НОВИНКИ.

¶ Москвофільським узурпаторам „Народного Дому“ у Львові „не везе“. В висшій суді красівім у Львові відбула ся апеляційна розправа „Общества Народный Домъ во Львовѣ“ в справі права власности на „Народний Дім“. „Общество Народный Домъ“, як відомо, в першій інстанції прогало справу, а отсе й друга інстанція станула на тім самім становищі, що „Общество Народный Домъ“ не по праву посідає дім і фундацію, призначену для Українців міста Львова, і відкинуло скаргу москвофільів.

¶ Гарний проєкт. Українці з Росії думають над тим, якби то вислати свої діти до Галичини на науку в українських приватних гімназіях. У Росії заборонено закладати українські школи. Тамтого року вчили ся в одній нашій гімназії вже троє дітей з Харкова. Тепер хочуть російські Українці вислати до Галичини більше дітей на науку.

¶ Прогулька кацапів в Росію. Як минулого, так і сего року, вислали галицькі кацапи на показ до Росії 70 збаламучених галицьких селян. Поїхали вони зпершу у Почаїв, де привитав їх арх. Віталій, а відтак удали ся до Києва в гостину, до своїх чорносотенних побратимів. На стрічу прогульці мав вийти „опікун“ утишених в Австрії Росіян гр. Бобринський, та не явив ся.

¶ Кара на українську газету. Київський губернатор наложив на українську газету, „Засів“, 500 рублів карі, за надруковане статі „3 життя“. Таку величезну кару рідко коли наложують навіть на великі російські газети.

¶ Польські пани бють руських хлопів. В Дорогові, повіт Станіславів, дня 22. м. м. дідич Козіцький побив слугу, Андруся Прокоповича так сильно, що той лежить хорий. Та озвірений пан посилав до него післанців і сказав, що як побитий не піде до панської роботи, то відбере від него засів ярини на чверть-морговім огороді, який був цілим добутом на вижевлене родини. Як пан відбере се останнє майно побитого, то він хіба умре з голоду разом з дітьми. Козіцький платить по песьому за роботу в жнива.

¶ Смерть достойника церкви. На дни 8-го вересня с. р. помер в Кракові найвисший достойник римо-католическої церкви в Галичині, князь-кардинал Пузина. Гідність кардинала дістала ся помершому в 1901. р.

¶ Стрілянина на турецько-австрійській границі. Дня 26-го серпня с. р. прийшло до стички між австрійськими і турецькими жандармами. Австрійські жандарми острілювали в Санджак-Новий базар турецький відділ граничний і убили одного підфіцера, а кількох ранили.

¶ Для чого цукор подорожів? Зі всіх сторін дають ся чути слова нарікання на подорожнє цукру. Бо днесь фунт цукру коштує 7 і пів пен-

та, коли ще перед двома тижнями коштував всего 6 цент., а перед роком навіть 5 цент. Цукровий трост толкує се подорожнє тим, що сего року не зародила ані цукрова тростина, ані бураки; вина за подорожнє не спадає отже на трост, лишень — на Господа Бога, що дав сего року лихі урожаї. Тут однак насуває ся ще одна гадка. Як відомо, минушого року приловив тутешній уряд цукровий трост на великих шахрайствах, поповнених підчас оплати ціл і по доказаню вини, присудив трост заплатити 600 тисяч доларів карі. Крім того трост добровільно зобов'язав ся звернути урядови 3 мільони доларів як шкоду виражену своїми нечистими маніпуляціями і в сей спосіб ухилив ся перед ще сумнішим наслідками. І се є властиво причина, для чого терпеливі консументи мусять платити сего року дорожше за цукор. Отсе суть наші відносини: трост понад все; і коли йому не вдасть ся ошукати уряду, то за се він дре шкіру з консументів.

¶ Зі страху перед військом. У Винниках під Львовом відобрав собі житє 21-літний хлопець, якийсь Масловський. Ударив ся він так сильно в околицю серця, що по кількох годинах помер. Причиною самовбивства був страх перед військом, бо Масловський мав зголосити ся за кілька днів до полку уланів як рядовий.

¶ Людність міста Львова. Після переведеної в Австрії переписи людности з днем 31 грудня 1910 р. було у Львові 206.113 мешканців. Після віроісповідання було рим.-кат. 101.267, гр.-кат. 34.454, еванг. 2792, мойс. 56.750. Після мови було Поляків 179.400, Русинів 21.448, Німців 5.265. Перепис цікава тим, що на 34.454 гр.-кат. тільки 21.448 подало розговорну мову руську, а майже 13.000 польську. Крім сего число Поляків зросло тому, що 56.000 Жидів записано як Поляків.

¶ Побожні монахи. В однім московським монастирі проживали дуже „побожно“ монахи, та найпобожнішим був наставник монастиря. Аж одного дня кількох монахів отворили скриню, де стоять свічки і найшли місто свічок, убране якоїсь жінки. Ключ від скринки був завжди в наставника. Аж тепер переконали ся монахи про побожність свого наставника.

¶ Чого то вже в Росії не крадуть... В околицях Астраханя, при впадї Волги у Каспійське море, якісь оригінальні експропріатори, поперебивши ся за московських поліціантів, напали на одну бідну, рибацьку оселю. Тут арештували усіх рибаків, та забрали усі зловлені ними риби. В сей спосіб попало ся в руки злодіїв 40.000 оселедців, які находили ся під пору на складі.

¶ Наче в кримінальній повісті. „Вятський Вѣстникъ“ оповідає таку подію: Ялтою проїздила на кораблі везена етапом громада вязнів з Кавказу, серед котрих загальну увагу звертав пристійний брунет, літ трицять кілька. Був ним бувший учитель реальної гімназії І. Син сільського рубача в 9 році життя втік від батьківської хати і прибув до Москви, де ним із милосердя заопікував ся сторож одного дому, уроджений у сім самім селі, що його батько. Як 15 літний молодець розлюбив у собі 50 літню жінку купця, в котрого служив. Купець небаром помер, а молодець захопив ціле його майно, а вдовиці під загрозою видання її властям, казав вступити до монастиря. Удовиця просила й благала коханка, щоби її не кидав, але він не дав зворушити

ся й велів її навіть викинути з свого мешканя. Тоді вдовиця, щоби примстити ся на невірнім, донесла властям, що за його намовою строїла чоловіка. Арештовано обох і засуджено на тяжкі роботи. І, втік одначе в дорозі, і скрив ся в Японії. Там познайомив ся з одним російським природознавцем, якого вбив і з особистими паперами вбитого вернув до Росії. Тут протягом недовгого відносно часу поповнив 17 убийств. Вкінці в однім із публичних домів, у Ростові над Доном, пізнав дівчину. незвичайної краси, котра зробила на ній так сильне вражінє, що викупив її з дому розпусти й рішав ся взяти до чесної праці. При помочи паперів убитого ним природознавця удало ся йому в одній з гімназій дістати посаду учителя. Тут через шість літ провадив порядне житє. Коли його товаришка мала стати матір'ю, постановив оженити ся з нью перед приходом на світ дитини. Почав старати ся о метрику дівчини й при сій нагоді виявило ся, що дівчина, з котрою він жив кілька літ і котра має стати матір'ю його дитини є..... його рідною сестрою.

¶ Росія в цифрах. Від липня до 1-го серпня російські військові суди — як обчислює „Реч“ — засудили на смерть 9 осіб. Покарано майже трицять періодичних видань. Увільнено всі слухачки медичного інституту, що не з'явили ся на лекції після 18-го цвітня. Увільнено з тогочасного інституту 6 професорів; 17 студентів і курсисток виспих шкіл Петербурга вислано на 2 роки по підозріню за належність до загальногосподарської коаліційної наради. Із Києва вислано 12 студентів за належність до соціалдемократичної партії. Із Томського вислано 100 студентів технологів з 375 увільнених з інституту. Варшавський генерал-губернатор заборонив жити в царстві Польському 54 студентам місцевого університету. Із ломжинської комерційної школи увільнили 16 учнів. Віленський губернатор заборонив без особливого дозволу допомагати навчанню дітей, одводячи для них помешкання. Увільнили з посади католицького настоятеля парохії св. Казимира. В Києві покарали ксьондза Андрушевича 100 карбованцями за польську таємну школу. В Мінську покарали ксьондза Масвського на 200 карбованців за образи поліції підчас процесії. Ксьондза Тикоціна покарано 100 карбов. за збірку на реставрацію костела. Кучинську вислано з ломжинської губернії за те, що поставила статую Божої Матері з „тенденційним написом“. Московський губернатор не дозволив взяти участі в загальноземському з'їзді на народній освіті Долгорукову та Фальборку. Вібуло ся безліч трусів і арештів в Варшаві, Києві і інших містах. Закрито петербургське літературне товариство і такеж жидівське.

E175

¶ Китайська драма під Петербургом. В Літовищі під Петербургом в Теріоках розіграла ся в китайській оселі любовна драма. Літував там студент петербургської політехніки, Китаєць Чен-Ші-Му з 25 літню жінкою, Китайкою, прегарною Ван-Ю. Він занедужав. Відвідував недужого приятель, юнкер миколаївської кавалерійської школи, бувший офіцер китайських військ, вродливий Теун-Гао. Він залюбив ся, як то кажуть на смерть у жінці приятеля. Одної ночі вдер ся до її спальні. Гарна а чесна Ван-Ю вигнала його від себе. Очайдушний та розкоханий Теун-Гао не дав собі витолювати, що він на фатальнім шляху. Тоді гарна Ван-Ю хопила револьвер та вистрілила до

нього й ранила смертельно в околиці серця. Збіг ся цілий дім. Показало ся, що Чен-Ші-Му мав службу виключно китайську. Мав навіть кухаря Китайця. Менше о се. Теун-Гао скоросвіт помер, а гарну Ван-Ю взято під домовий арешт. Трупа нещасного Теун-Гао перевезуть до Пекіну.

¶ Дев'ять годин в очах смерті. Читаємо в часописях про таку страшний подію: Купець Гільдеман вибрав ся з двома своїми товаришами на прогулку у Альпи. Всі три були пов'язані один до другого шнурками, щоби в небезпечних місцях не впав хто в дебрю. Коли були на верхах Альп, вломила ся нагло під ногами Гільдемана тонка крига снігу, і він повис над деброю. Коли товариші не могли його видобути, спустили його глибше, щоби міг на щось оперти ся. І Гільдеман в смертнім страсі висів, то стояв над деброю, 3000 м. глибокою, дев'ять годин, аж прийшла поміч і його витягнуто. Він був майже без життя, на пів заморожений і зовсім перемочений. По довгих зусиллях повернено його до життя.

¶ Вулкан Етна вибухає. Як звичають телеграми, вулкан Етна, що вносить ся на острові Сицилія, починає опять ворухати ся. В висоті яких вісім тисяч стіп понад плесом моря, повстали в горі два нові кратери. Над горою піднімає ся велетенська хмара диму, а з кратерів летить безустанно попіль і розжарене каміне. Довкруги гори, по всіх місцевостях, дають ся відчувати часті стрясення землі. Між мешканцями запанував переполох. Сі вибухи, після депеш з 13-го с. м., зросли до такої стихійної сили, що спричинили уже кілька катастроф. Потопи лави залили кілька залізничних шляхів, ведучих до колоди гори, і плывуть на дві стації, Мойо і Альянтара. Тисячі робітників працюють день і ніч, щоби, після людських сил, положити границю огненним потокам. Грозу положення ілюструє найліпше факт опущення доколичних залізничних стацій, а спеціально стації Мойо і Альянтара. Сі дві стації лежать досить далеко від стріфи виливу лави і дуже рідко, і то лиш підчас незвичайно грізних вибухів, лави досягає тих стацій. В найближшій сусідстві Етни находить ся 65 містечок і сіл, замешкалих около 300.000 населення, що управляє незвичайно плідну землю.

¶ Смерть в лаві. На японському острові Гондо почав вибухати нечайно вулкан Азама. Бабух сей був так раптовий, що виливаюча ся з кратеру лави залила два товариства туристів, які згинули страшною смертю у філях огненного потоку.

Одно товариство складало ся з 17 чужинецьких туристів і одного японського провідника, а друге товариство з 16 японських дітей. Інша група дітей вепіла щасливо уратувати ся.

¶ Повінь в Хинах. В Хинах, наслідком виливу рік панує страшна нужда. Ріка Янгсєкіанг є в деяких місцях на 45 миль широка. Її філі розлили ся по краю; затоплюючи просторонь 700 квадратних миль. Половина населення, заселяюча урожайну колись і багату долину, згинула в воді, а решта стовпила ся в місті Нанкінг, де в наслідок того вибухли помештні недуги, що поривають денно по 300 жертв. Такі самі сумні вісті надходять з багато інших міст. Катастрофа є тим страшнішою, що повінь надійшла власне під пору, коли збіже на полях достигло, і лиш ждало на женців. Як місцеві англійські часописи впевнюють, сегорічна катастрофа є найстрашнішою в історії Хин.

Без праці.

(Назва Івана Франка.)

(Дальше.)

Та тільки на другий день не так стало ся, як він собі уложив. Господня збудила ся троха за пізно, а поки подоїла корови, поки прилагодила Іванови до торби їду на весь день до ліса, поки Іван дігнав худобу з села до ліса, вже сонічко на небі підійшло „на дві коцьоби“. Коли Іван зі своєю худобою прибув до вчорашньої смереки, застав там уже всіх других пастухів. Гринько розповідав їм про муху, показував затичку і всі, один по другім притикали ухо до смереки, а послушавши довшу або коротшу хвилю, потверджували, що „славно бестія грає“.

— Ага, ось іде Іван Лінюх! — скрикнув один пастух, побачивши Івана.

— І як звичайно, остатній надлазить! — додав другий.

— А знаєте, — сказав Гринько, — він учора мало що не плакав за отсею мухою!

— Як то за мухою? — запитали всі гуртом.

— Ну, так. Під милий Біг мене просив, щоби її випустив.

— А то за про що?

— Або я знаю? Казав, що йому її дуже-ж то жаль.

— Жаль йому мухи! Ха, ха, ха! Мухачий тато! Мухачий тато! — сьміяли ся пастухи, скачучи довкола Івана і поштуркуючи його зо всіх боків.

Е, дайте йому спокій! — сказав один. — Може то його мати, або бабавідьма по смерті мухою перекинула ся, то він так за нею просить!

Хлопці дивно якомсь глянули по собі при тих словах. Прикро їм зробило ся, замовкли. Аж старший пастух, парубок може двадцятилітній розбуркав їх.

— Що ви, дурні, дурниці вигадуйте! Махайте за худобою! А коли Гринько зловив собі муху і хоче її ту для музики тримати, то нехай ніхто не сьміє її випускати! Розумієте?

Сім день тривала та музика; сім день увязнена муха брєніла в дереві. Іван сам не знав, що з ним діяло ся через тих сім день. Муха в смереці не сходила у него з думки. Коли їв, зараз собі пригадував: а муха там десь брєнить, пищить, з голоду гине! Коли лягав спати, думалось йому: а муха там не має спочинку, все пищить! Коли будив ся, перша його думка була: а муха там десь пищить у піймї, не бачить сонічка, до котрого так полискувала ся і крильцями мерехотїла! І хоч пасучи худобу часто переходив коло тої смереки, то все заставляв там когось з пастухів, що слухав „музики“, т. є. брєнькоту мухи. Інколи й сам він притикав ухо до смереки і за кожним разом дізнавав вражіння так само спільного і потрясаючого, як і за першим разом. Може бути навіть, що застрягли йому в пам'яті слова пастуха, що муха тота може бути його мати або баба, перемінена за кару в таке сотворіне, бо інакше підки-ж би у него брав ся такий жаль, коли всі другі тільки втішають ся „музикою“?

А брєнькіт в смереці за кожним днем ставав ся щораз слабший. Вкінці сьмого дня, коли Іван нарешті перший прибув до ліса і не застав нікого коло смереки, він відважив ся витягнути прокляту затичку, щоби випустити муху на волю. Але муха з дірки не вилазила. Притулив ухо до смереки — нічого не чути. Ветромив у дірку тоненький патишок, але в дірці ніщо не рушалось. Ось він устроїв назад давню затичку, щоби другі не казали, що він муху випустив.

Ще раз притулив ухо до смереки і надслухував уважно, але брєнькоту не було чути. Очевидно муха здохла з голоду і муки!

А тепер нараз, по чотирнадцяти роках в уха його врізалось мов вістрє іглиць те саме брєнькотанє, котре колись через сім день, день по дневи чув у смереці. Він мимоволі затремтів і оглянувся довкола. Боже, чи-ж се була-б річ можлива? Він находив ся як раз коло тої самої смереки, в котрій перед чотирнадцятьма роками його пустий товариш Гринько зашпунтував щещасну муху. Що більше, в смереці стирчав іще той самий патишок, котрий тоді Гринько віткнув був у дірку за мухою. А той тоненький брєнькіт — відки він розлягав ся? Іван одним духом покочив ід смереці, притулив ухо — і мало не зомлів. Жалібний, болючий і наскрізь прошибаючий брєнькіт справді виходив із тої шпарки затканої патишком!

Одним сильним поривом Іван витягнув затичку.

Якесь тяжке, глибоке зітханє пройшло по цілїм лісі і голосною луною відізнало ся в Івановій душі. Потім хвилина мертвої тиші. Потім щось тихесенько зашелестіло в щилині дерева. А потім звільна зі щилини почало щось висувати ся. Іван з несказаним жалем і співчутєм вдивлював ся в ту чорну точку, в котрій, бачилось, пізнавав чорні лапки і чорну, блискучу голову мухи. Але чи-ж се була муха? Чорні лапки, коли їм близьше приглянув ся, видались йому почорнілими, кістлявими руками, зовсім подібними до людських, ба й голова почала набирати людської подоби, почала більшати, змінювати барву і вигляд. Іван остовпів з переполоху і закрив лице руками. А коли до хвили відняв руки, перед ним стояв старець з довгою бородою, скулений, з лицем, що виражало невисказану втому і ослабленє, в одежі незвичайній, фантастичній, не то пустинника, не то божевільного.

III.

— Всякоє диханє да хвалить Господа! — скрикнув переляканий Іван.

Старець усьміхнувся жалібно і простяг до Івана обі руки.

— І я хвалю, синку, і я хвалю, — сказав тихим, ледво чутним голосом. — Ох, спасибі тобі, небоже, столицею спасибі, що ти увільнив мене з сеї страшної темниці!

— То... се... ви були, дідусю? — пробуркотів Іван, не знаючи, що має сказати і до кого говорить. — А я думав, що се муха.

— Ой, муха, синашу, муха! Ворог мій тяжкий перемінив мене в муху і гонив за мною в виді чорної жовни, а коли я перед ним сховав ся до сеї шпарки, то він шепнув тому дурному хлопчиськови, щоби мене заткав кілком! Ой, тай протерпів-же я, протерпів, Боже мій єдиний!

— Але хто-ж ви такий, дідусю? — запитав Іван.

— Я, синашу, Дід бескидський — може чував що коли про мене?

— Дід бескидський? Той сам, про котрого казки на вечерниках розказують?

— Той сам.

— Про котрого говорять, що під землею живе і Довбушевих скарбів пильнує?

— Той сам.

— А правда се, дідусю, що тих скарбів така сила, що й на двадцять чотири вози-би їх не забрав?

— Далтко більше, небоже.

А правда се, що ви на Чорногорі обернули до гори дном той камінь, на котрім Довбуш викував хрест на знак, що під тим каменем є вхід до

печери з його скарбами, так що тепер ніхто ані того каменя, ані того входу віднайти не може?

— Правда, синашу, правда, здвигав ся я погано при тій роботі, аж міні щось в крижах трісло, так що від тоді випростуватись не можу.

— Так вам треба! — скрикнув Іван. — Було не лакомити ся на чужі скарби, котрі-б може не одному бідоласі в пригоді стали.

Дід довгим, сумовитим поглядом змріяв Івана.

— Ей, синку, синку, — сказав, — яка-ж ти ще дитина!

— Добре вам казати: дитина! — скрикнув обурений Іван. — А ось якби вам прийшло ся так як міні на кожний кусняк хліба, на кождо мізерну лахманину так тяжко гарувати та вносити людські примхи, то певно-б ви не тої засьпівали.

Дід нічого на се не відповів, тільки раз у раз жалісливо хитав головою.

— Але що-ж се за такий вап ворог, — спитав з переогодом Іван, — що вас запакував у отсе щілину?

— Се найстарший опир і чарівник з Бусовиц. Мав він від давна на мене злість, ще задли небіжки жінки.

— То ви й жінку мали? — скрикнув Іван.

— А як-же, синку, мав! І лишила міні одним одну дитину, донечку. Господи мій, що то там з нею стало ся! Чотирнадцять літ як один день тому лишив я її, ще в колисці, малесеньку, тільки мій слуга, старий Віюк сліпий остав ся при ній. Чотирнадцять літ я промучив ся в тій проклятій шпарці, тоскуючи не стільки до свободи, до ліса, до скал, до гір, скільки до моєї коханої дитини. Ой синку, що я перетерпів за тих чотирнадцять літ, що я перетерпів! Але Господу Богу слава, тепер усе минуло, тепер я вільний! Ти, синку, мене увільнив, і я тобі віддячу ся. Ходи зо мною до моєї хати. Веди мене, небоже, бо я такий змучений, такий ослаблений, що не знаю, чи й здужав-би я доволотись до дому.

— А далеко ваш дім?

— Дім мій, синашу, великий. Коби ми тільки добрали ся до першого входу, то там я вже дам собі раду.

— То добре, ходімо! — сказав Іван.

Дід поступив пару кроків, але зараз-же мусів сісти на пеньку.

— Ні, синку, — сказав стогнувши, — не можу я йти. Ще раз мушу тебе просити о прислугу. Візьми мене на плечі, пронеси старого, не пожалуєш свого труду.

Хоч і який лінивий був Іван, та сим разом він не дав ся довго просити і взяв Діда на плечі. Старий був легесенький як перо, так що Іван майже не чув його тягару на собі і йшов зовсім вільно.

— Ось туди, синашу, ось туди! — сказав Дід, показуючи Іванови зарослу, майже незапримітну лісову стежечку, що вела стрімко під гору і, бачилось, губила ся в гущавині.

IV.

Зразу ніс Іван Діда на плечех з охотою і не чув ніякого тягару. Стежка, зразу доволі невидітна, потому пішла по рівному, а далі скотила ся в низ. Але коли опісля прийшлося лізти знов під гору, коли Іван кілька разів потикнувся, коли кілька буківих галузок п'ягнуло його по лицю, пробудила ся його натура і він почав воркотіти. Зразу стиха, а де далі, все голосніше.

— Що я дурень, сего хіба сліпий не побачить!... А щоб тебе тристенний з такою коренюкою, мало чоловік не зляз!... Чи чорти мене підвели дряпати ся десь кудись на лису гору!... І по яку другу голову я властиво туди плентаю ся?... — Такі і тим

подібні уривані речення час від часу вилітали з його уст, при чім він раз за разом енергично спльовував і зовсім неенергично охав та постогнував.

Дід тимчасом сидів спокійно на його карку, звисавши йому обі ноги на груди, і бачилось, що зовсім не чув Іванового воркотаня. Та все таки дивна річ: від хвили, коли Іван почав воркотати, почув також на собі деякий тягар. Зразу незначний, але по мірі того, як змагала ся його неохота, збільшував ся й тягар. З початку Іван мав таке почутє, що несе зокру за ремнем, пізнійше — що має на плечех невеличку боклажку горілки, по якімось часі — що двигає порядну вязанку дров. Рівночасно почало йому здавати ся, що подорож його тягне ся щось дуже довго. Чув, що рясний піт його обливає і в грудях починає йому не ставати духу. Воркотанє перемінило ся в голосне наріканє:

— Ой доле моя проклята! — бідкав ся Іван, важко ступаючи під гору по вистирчаючих каменюках. — Коли-ж ти перестанеш кепкувати надо мною? Думав чоловік, що собі каминьочку відпочине в лісі, але де тобі! Підкусив мене нечистий витягнути той патишок і випустити отсе старе страховище, а тепер на маєш, неси його на плечех і чорт знає куди. Тай тяжкі-ж ті пороховні костюмахи, Господи! Немов-би міні цілу гору на плечі втелюєш!

І справді тягар на Іванових плечех робив ся чим раз тяжший. Він чув, що весь під ним подає ся, що коліна під ним дилькотять, що в очах йому темніє, що млість на него бє. Йому бачилось, що не встоїть довше, що мусить упасти. Хотів зупинити ся, спочити, віддихнути, але якась невідима сила не тільки не позволяла йому впасти, але навіть не давала йому зупинити ся на однім місці. Ішов тай ішов далі.

— Діду, ей, Діду! — стогнав Іван, уже не на жарт умліваючи.

— А чого тобі, синашу? — запитав Дід.

— Який біс із тебе такий тяжезний?

— Я, синочку? — лагідно відказав Дід. — Снить ся тобі, небоже. Куди вже міні до чотирнадцятилітній темниці та тягару набрати?

— Як-то снить ся міні? — ледво сопучи відказав Іван. — Але-ж Діду, адже я паду, ломаю ся, гину під твоїм тягаром!

— Не бій ся, рибонько, — спокійно відказав Дід. — Се тільки так тобі здає ся.

— Що се, ти ще кепкуєш із мене, старий костогризе? — силував ся крикнути, але тільки пропищав Іван. — Ні, не хочу довше двигати тебе. Злізай!

— Іди, йди, душенько! — з неворушеним супокоем сказав Дід. І Іван справді йшов, хоч і як не хотів, хоч і як страшенно був зіслаб. Він дряпав ся все під гору та під гору, а й гора та тепер видалася йому безконечно високою та стрімкою.

— Але я не хочу йти! Не хочу тебе двигати! — пищав Іван. — У мене лехке розірве ся з натури!

— Ні, не бій ся, не розірве ся, — потішав його Дід.

— Але я не хочу! Не хочу! Чорте, злізай з мене! — просив і лютів ся Іван.

— Але синочку, прецінь-же ти дав міні слово. Тай заплату маєш від мене дістати.

— Нехай тебе промиють з твоєю заплатою! Нічого не хочу, тільки зліз! Дай міні спочити хвилину!

— Іди, йди, небоже, — мовив Дід. — Уже недалеко.

(Дальше буде.)

Книжки надіслані до редакції.

Герцеговінські оповідання. Написав Светозар Чорович. З сербської мови переклав Платон Карпинський. Видавництво „Народної Бібліотеки“. Рік I. Число 10—11 (15 мая 1911). Одвічальний редактор: Андрій Веретельник. Чернівці, 1911. Видає Видавничий Відділ Союзу руських хліборобських спілок на Буковині „Селянська Каса“. Сторін 44. Ціна 40 сот. — Зміст: 1. Малий жебрак. 2. Герцеговінка. 3. Вістун. 4. Кляті вороги. 5. Чий паркан. 6. На стрічу.

Дяк. Оповіданє Марка Вовчка. Видавництво „Народної Бібліотеки“. Рік I. Число 12, 13 і 14. (За червень 1911.). Чернівці, 1911. Сторін 83. Ціна не подана. — „Народна Бібліотека“ виходить книжочками в обемі двох аркушів друку (32 сторін) два рази на місяць кожного 1 і 15 дня. Кожда така книжочка становить для себе цілість. Річна передплата до Америки виносить 1.50 дол. Гроші треба слати на адресу: „Народна Бібліотека“, Чернівці, ул. Панська ч. 33. (Буковина), Поодинокі книжочки „Нар. Бібліотеки“ можна дістати в Книгарні Наукового Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10. (Galicia-Austria).

Американець. Веселий образ з життя народу зі сьпівами в 3-ох діях. Написав Мстислав Рус. Видавництво Руської Книгарні в Америці. Накладом Руської Друкарні N. Sixth Ave., Scranton, Pa., 1911. Стор. 48. Ціна 15 центів. — „Американець“, се легка драматична штука, що надає ся до вистав у наших початкуючих аматорів. Поручаємо сей невеличкий і безпретенсіональний твір усім нашим драматичним кружкам в Америці.

Переписка Михайла Драгоманова з Мелітоном Бучинським 1871—1877. З портретами й факсимилями кореспондентів. Зладив М. Павлик. (Збірник фільологічної секції Наук. Тов. ім. Шевченка, т. XIII.). У Львові, 1910. Накладом Наук. Тов. ім. Шевченка. Стор. XIII+354. Ціна 4 корони. — Ся обемиста переписка (74 листів) попереджена передмовою впорядчика, д. М. Павлика.

Матеріали до житєписи Осипа Юрія Гордицького-Федьковича. З перводруків і автографів зібрав, упорядкував і пояснив: Др. Осип Маковей. Українсько-руська Бібліотека. Видає фільологічна секція Наукового Тов. ім. Шевченка. Том V. (Писання Осипа Юрія Федьковича. Перше повне і критичне виданє. Том IV.). У Львові, 1910. Стор. XII+654. Ціна брошурованого примірника 5 корон.

Просить ся ласкаво прийняти до відомости, що книжки, помішувані в рубриці „Книжки надіслані до редакції“, не суть на продаж. Їх надсилають всілякі видавництва лишень в однім примірнику для оцінки чи рецензії, і вони остають власністю редакції. В редакції набути можна виключно тільки ті книжки, яких спис постійно поміщує ся в рубриці: „Книжки, котрі можна дістати в редакції „Свободи“.

Всенародне Віче в Jeannette, Pa.

в справі: 1) дрогобицьких виборів, 2) народних шкіл в Галичині, 3) в справі фонду бл. п. о. Николая Стефановича, — відбуде ся

в неділю, 24. вересня, о год. 2. попол.

На віче запрошує ся всіх Русинів і Русинок з Jeannette, Pa. і околиці.

КОМІТЕТ.

Велике всенародне віче в McKeesport, Pa.

відбуде ся

ДНЯ 24-го ВЕРЕСНЯ 1911 Р.

в церковній гали, на розі Sinclair & Ringgold Sts.,

в справі нашого героя М. Січинського та усталення фонду бл. п. о. Н. Стефановича.

ПОЧАТОК О ГОД. 4-й ПОПОЛ.

Віче розпочне ся панахидою за душу бл. п. о. Н. Стефановича, точно о 4-й годині пополудни.

До участі сердечно запрошає усіх щирих Русинів і Русинок з міста та з усіх близших і подальших місцевостей

(37—38)

Комітет.

Потреба робітників

до майнів, камінюломів, залізних доріг, цеголень, на фарми, до реставрантів, салонів і до готелів. Потребуємо також людий фамілійних і самотних дівчат до фабрик близько Нью Йорку. Голоситись на адресу: A. Miller, 196 E. 3rd Str., New York, N. Y. 36—39

Рент подешевів.

38—40

у найвигідніших приміщеннях комнатах в Джерси Сіті. Пять мінут ходу до фери і тунельової стації. Голоситись до сторожа (janitor) при 133 Grand Str., Jersey City, N. J.

ПОШУКУВАНЄ.

Хто би знав, де перебуває моя жена Текля Бемко, з дому Текля Рагушна, котра втікла, полишаючи мене з двома маленькими діточками, зволить як найскорше донести мені, а дістане 5 доларів нагороди.

Моя адреса:

Stephan Bemko, 203 Greene Str., Brooklyn, N. Y.

ЧИТАЙТЕ! Фарми і лоти на продаж.

Родимці! — Отсим повідомляю Вас, що компанія

INVESTMENT CORPORATION

котра продає землю

в YORKTOWN, VIRGINIA

установила мене ОДИНОКИМ СВОІМ АГЕНТОМ ДЛЯ ВСІХ РУСИНІВ.

Настають часи безробіття. Хто має який гріш а не хоче його стратити, нехай завчасу купить собі фарму або лоту і то в такім місці, де би мав спосіб легко прожити і забезпечити собі добру роботу. Таке місце є в YORKTOWN, VIRGINIA.

Землі на продаж не багато. Тому нехай кожний спішить, щоб забезпечити собі сталу роботу. Покиньте мійські дим, майні та гучні фабрики, де дрижите що хвиля о своє житє, а йдіть на свіжий воздух, чисту та адорову воду, важийте безжурно на лоні природи у вічно зеленій Вірджинії. Будова двох великих фабрик уже кінчить ся, а роботу доставлять там лиш сї, що купили фарму або лоту. Досі оєло там вже около 20 родин руських а польських до 60. Руська кольяма положена особно. Земля прекрасна і богата. Скоро лиш збільшиться ся число Русинів, сейчас буде поставлена руська церква. Місце під церкву і на дванатар уже готове.

Майнери! Спішіть ся, поки маєте нагоду. Прому являти ся лично найвигідніше о 11-й год. перед полуднем кожного вітирка.

По всякі інформації пишіть до руського агента Василья Матоліча. Адресуйте:

В. МАТОЛІЧ,

821 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

ЄСЛИ обов'язете ся платити лиш 2 центи на день, пішлемо Вам красний 14 К. золотий (gold-filled) годинник, гарантований на 20 літ. — Пишіть по катальог до:

S. G. WATCH CO.

1087 Lexington Ave., New York, N. Y.

Жінки! Учїть ся акушерства.

Єсе хороше занятє, забезпечуюче Вам гарний заробок на усе житє. Адресуйте:

Doctor C. Deutsch, 40

229 East 14th Str., New York, N. Y.

Tel. 933 Stuyvesant

Російсько-Американська Лінія

ОДИНОКА ЛІНІЯ БЕЗ ПЕРЕСІДАНІ — МІЖ РОСІЄЮ І АМЕРИКОЮ. —

8½ дн до Роттердаму, 11½ дн до Лібава.

„КУРСК“ — 28-го Септембра

„ЛІТУАНІЯ“ — 21-го Октобра

„БІРМА“ — 11-го Новембра

III класа \$29.00

II класа \$45.00

I класа \$52.00

III класа \$30.00

II класа \$47.00

I класа \$62.00

По більшій подробиці просить ся звертати до наших агентів або до головного заступництва;

A. E. JOHNSON & CO. 27 BROADWAY NEW YORK, N. Y.

Дім на продаж

в BABYLON, N. Y.

Новий дім на дві фамілії, один рік як збудований, 28x30 стіп, (лот величини 50x150). Дуже добре місце для бізнесменів. Сей дім вартує більше як 3.000 доларів, але я продам за 2.300 доларів, бо з причини лихого здоров'я мушу виїхати до Європи. Робота в тій місцевості йде дуже добре, дім заасекурований на 3.000 доларів, тож поруча далеко безпечніша ніж в банку. Не хочу вихвалювати свого власного дому, але хто його побачить, переконає ся, що він варта сї гроші. Голосіть ся на адресу:

Sam Bojko,

Box 173,

Stamford, Conn.

35-38

HASSAK

Цигаретки

з корковим закінченням.

Лиш подумайте! Десять таких цигарет в найліпшого і пахучого тютюну за 5 центів! Так цінних цигаретів досі не було. Се є одинокий витвір нашої довголітньої практики і великих улекшень у виробі. Продаєсь їх всюда.

The American Tobacco Co.

111 Fifth Ave., New York City

Позахатні робітники.

Робітники, виставлені на холод і вохкість, уникнуть докучливих болів ревматизму і невралгії, уживаючи д-ра Ріхтера „Pain Expeller-у“ в хвилі, коли почують перші кольки (ломаня).

Сей лік має запевнену постійну славу від 43 літ. Уживають його скрізь по цілїм сьвітї, а дістати його можна у всіх другсторях Злучених Держав по 25 і 50 центів за пляшку.

Уживайте його також в случаях напруження мускулів, звихнень, болів в суставах, в боці і в грудях, болю зубів, уший і жолудкових корчів.

Повне поученє в руській язичі находить ся в кожній коробці.

Будьте уважні і вистерігайте ся численних наслідувань. Правдивий Pain Expeller находить ся тільки в такій коробці, яка тут представлена на образку.

Сей лік вирабляють

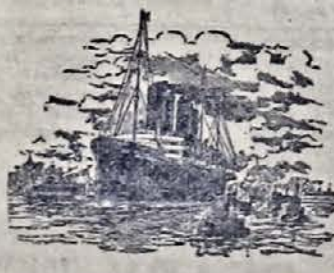
F. Ad. Richter & Co.

213—215 Pearl Str., New York City

ТАНА ПРОДАЖА ШИФКАРТ.

Одинока руська агенція шифкартова в Нью Йорку.

ВАЖНЕ! По причині конкуренції між лініями, можете від нас відіхати до Старого Краю найменшим коштотом на добрих, поспішних шифах на Гамбург, Бремен, Роттердам і Антверпен.

Желаючи скористати в нагоді низької ціни, повинні удавати ся до нас зі всякими запитами о інформації і о час відпливу кораблів.

Жінками подальше від Нью Йорку, завчасу замовляємо місця на шифах, як і наші агенти зустрічають пасажирів на стаціях (ферот) в Нью Йорку. Ми стараємо ся о вигоду пасажирів, як та кож і про їх багажі і вичліг.

КРАЯНИ! По що йти до чужих, котрі Вас не розуміють, коли можете удати ся до нас так, як до свого дому. Хто має замір їхати до старого краю, або сировадити кого до Америки, нехай удасть ся до нас, а ми ручимо, що дістане добру услугу. — Номер телефону агенції єсть: Orchard 887.

Удавайте ся особисто, листовно або по телефоні до:

G. KUNASHEVSKY, 179 East 3rd Str., New York, N. Y.

КНИЖКИ

котрі можна дістати в друкарні „Свободи“:

цнт.

Ангел та пустельник	15
Америка	15
Американець, веселий образ з життя народу	15
Бери та читай	30
Борба клас і чому робітники організують ся	15
Весела книжочка з образками	35
В Старім і Новім краю	25
Гостина сьв. Ніколая, драматична гра для дітей	10
Доля галицької сироти	5
Дещо про звір'ята	30
Дещо про права і суди	10
Дорога до свідомості	10
Емігрант	15
Журавлі	10
Житє, зарібки, організації і т. п. в Зл. Держ.	15
Зуб за зуб	10
Казки за Циганів	10
Коротка історія Руси	10
Капітал і праця	15
Казки про Жидів	15
Книжочка рахункова	50
Марія	10
Монгострадальний народ	20
Народний рух астр.-угор. Русинів Оповідане про Алї Бабу і сорок розбійників	15
О підземних скарбах	20
Оповідання про заздрних богів	25
Про нутро землі	10
Покуса	10
Про кінець сьвіта	15
Рицар і смерть	5
Розмова Поляка з Русиним	10
Релігійні вірвання	20
Русько-англійський тлумач	60
Слово ч. 5.	15
Слово ч. 6.	15
Страшна пімста	20
Смерть	10
Степові люди	15
Страйк	20
Стріляй на смерть, робітничка драма	15
Товариска ворожка	15
Хто з чого жне	15
Унія в Америці	20
Які то є люди на землі, з 20 образ. шукати	50
Через кордон	15
Хлопська доля	5

Друки.

Метрики шлюбні	3
Метрики смертні	3
Помяник за померлих	10
Папері листові з вінетами, оден. ..	2

Молитвенники і книжки богослужбні та релігійні.

Звичайна оправа.

Новий Завіт	2.00
Псалтир	1.00
Бог Надежда Моя	1.00
Хліб душі	60
Хліб душі, латинськими буквами ..	84
Дорога	52
Дорога, малий	32
Друг душі	50
Горі Серце	34
Збірник Церковний, малий	70
Збірник Церковний, мал. лат. бук. ..	70
Молитвенник, галицький	66
Псалтир, малий	1.20
Сокровище Душі	80
Збірничок	55
Збірничок найкрасивішій пісень цер. ..	10
Ангельський хор, збірник народно-церков. пісень під ноти ч. I.	25
Ангельський хор, часть II.	5

Гарна оправа.

Бог Надежда Моя	2.00
Хліб Душі	1.80
Хліб Душі, латинськими буквами ..	2.00
Дорога	1.70
Дорога, малий	1.00
Друг Душі	1.30
Горі Серце	1.10
Молитвенник	1.80
Молитвенник, латинськими бук.	1.80
Збірник	1.90
Збірничок	1.30

Замовлення належить вислати на адресу:

SVOBODA,

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Ціни і правила оголошень в „Свободі“.

1) **ОГОЛОШЕННЯ БИЗНЕСОВІ**, які йдуть довгий час (від 3 місяців до року) платять ся після спеціальної тарифи, яку інтересовані дістануть на жадане листовно.

1-о, 2-о або 3-й разові **ОГОЛОШЕННЯ БИЗНЕСІВ** по 3 цнт. від слова за кожний раз.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ, як: мітинги брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союзу поміщає ся безплатно оден раз в рубриці „Рух в Відділах Р. Н. Союзу“.

ОГОЛОШЕННЯ ПРЕДСТАВЛЕНЬ ТЕАТРАЛЬНИХ І БАЛІВ по 2 центи від слова для брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союзу, а для товариств не належачих до Р. Н. Союзу по 4 центи від слова.

ПОШУКУВАННЯ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за найменше 10 слів.

КОНКУРСИ ПАРОХІЙ І ІНШІ по 3 центи від слова.

ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТЬБИ по 10 центів від слова за найменше 10 слів.

Одноразове оголошене адреси 25 цнт.

2) **Належитість за всяке оголошене** мусить бути прислана з гори та в цілости. В противнім разі оголошене безсильно не поміщає ся. **Належитість за дрібні оголошення** можна прислати також поштовими марками.

3) **Кожде оголошене мусить бути в редакції** на тиждень перед датою виходу того чи-сла часописи, в яким воно має бути поміщене. Оголошене телефоном не приймає ся.

4) **За зміст оголошень** або за відвічальність оголошувачих ся в часописи фірм редакція не приймає ніякої відвічальності.

5) **Кого-б скривджено**, або з ким зле обходжено-б ся в тій фірмі, яка оголошує ся в нашій часописи, нехай про се сейчас повідомить редакцію, а коли подасть достаточні докази опущта, викине ся оголошене несовісної фірми; крім сего редакція доложить всіх старань, щоб опущта потягнути до відвічальності.

6) **Редакція має право відкинути** або перервати яке небудь оголошене, не подаючи причин.

7) **Редакція має право жадати від фірм або незаних осіб**, щоб прислали докази, що ведуть свій бизнес чесно і дійсно зможуть додержати того, що обіцяють в оголошеню.

8) **В оголошеню мусить бути тільки правда**. Редакція має право відкинути всяке підозріле оголошене.

9) **Оголошення мусять бути писані пером**, виразно і на одній стороні паперу.

10) **За дрібні оголошення редакція не висилає ніяких поквитовань**.

В першій русько-американській РИЗНИЦІ в Шенандоа, Па.

можна дістати

всі церковні і братські річи.

Всякі замовлення приймаєсь і після желаня виготовляєсь.

Приймаєсь також старі річи до направи.

Сьвітло церковне найліпшої якості.

Церковні книги різної величини як також всякі молитвенники в різних цінах.

Ризниця має на складі блякети метрич уполжень, вінчань і усепоших. — 100 за 95 цнт.

На жадане висилає ся ціни.

Пишіть на адресу:

RYZNICIA, 114 S. Chestnut Str., SHENANDOAH, PA.

R. J. GLICK Агента аскураційний від огня. Офіс знаходиться в WILLIAM McCONNEL BUILDING (15-30) SHAMOKIN, PA.

Зовеїм даром!

Ми висилаємо грамофони всім нашим землянам у всі сторони Зл. Держав без одного цента задатку.

Земляки ведучі з нами діла не ризикують нічого, бо кожний може машину випробувати, а коли вона йому не подобає ся, то може її не брати.

Подайте нам лише свою адресу, а ми Вам вишлемо наш каталог, з котрого можете вибрати собі такий грамофон, який Вам подобає ся.

Гаранція наших грамофонів на 5 літ.

Продажа за готівку або на раті!

Продаємо також всі можливі інструменти за готівку або на сплату.

НОВИСТЫ!!

Подвійні 10-цалеві рекорди найславніших русько-українських співачок зі Львова, Київ, Кривого Розум'я і Варшави.

GLOBE RECORD and SUPPLY CO., 131 E. 7th ST. NEW YORK, N. Y.

THE FIRST NATIONAL BANK OF MINERSVILLE, PA.

Капітал \$50,000.00.

Надвиська і нерозділені зиски \$100,000.00.

Заснований 1864 року.

Проводить загальний банківський бизнес. Видає міжнародні моні ордери, драфти і пересилає гроші до всіх частин сьвіта. Позичає гроші на реальності. Депозити сего банку подвоїли ся протягом останніх 5 літ і виносять тепер около \$500,000.00.

Банк пересилає гроші через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Лічу лишень муштин!

Спеціальні і за різної слабості муштин	Чи Ви єсте дитинені яким спеціальною слабостю і чи хочете віддати ся під опіку довіреного лікаря?
Занежливане крові і сирні висипки; болі в роті, горлі і на язичі.	Чи Вам випадає волосся? Чи чути Вам з уст і чи маєте непримний віддіх? Чи болять Вас зуби або ясна? Чи маєте біль голови або якісь болі в нижніх частях тіла? Я ручу Вам за знамениту опіку в повисших случаях.
Недомагання мочеві; блудні молодості; запалення; корчі і неправильності артерій.	Чи не допустились Ви проступку проти прав здоров'я і природи? Чи не відчуваєте болю в хребті? Чи єсте закурени? Чи єсте надмірно нервові, ослаблені і чи не тратите енергії? Чи чуєтеся немичні, пригноблені і неспосібні виконувати Вашу працю як попередно? — Приходіть до мене, а я Вам поможу вилічитись.

Порада і оглядини безплатні.

УРЯДОВІ ГОДИНИ: Від 10-ї рано до 4-ї попол. і від 6-ї до 8-ї вечер. В неділю і свята від 10-ї рано до 1-ї попол.

Dr. GEARY 151 W. 23rd St., New York, N. Y.

Зголошуючі ся по опіку лікарську, мусять явити ся особисто до оглядин, позаяк листовними порадами неможливо як слід лічити слабості. Не пишіть до нас, але приходіть самі.

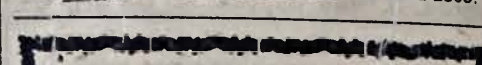
21-46

Михайло Угорчак, 619 EAST 11th ST., NEW YORK CITY. РУСЬКИЙ ХАРАКТЕРИЗАТОР.

випожицає різні українські і інші костюми на представлення і характеризує по низьких цінах. Замовлення приймає що найменше на 8 днів перед представленням.

Петро Ярема

5— РУСЬКИЙ ПОГРЕБИНИК
випожицає неріч на васили, хрестинні і всякі други забави.
115 Ave. A., NEW YORK, N. Y.
Телефон: Orchard 2568.

Русини Пітсбурга!

Чи Ви знаєте

що гроші то сила?

Старайте ся пізнати та пізнайте складати свої ощадности в стейтовім Банку на роші вулиці

Carson i 14-oi.

Сей банк є одним з найстарших і найпевніших банків, що цілковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші церковні, братські, сирітські і ин. Кожний, що має у нас гроші, отримує на бажане звіт стейтових контролорів. Продаємо **КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ** на найліпші лінії, а **ГРОШІ** до краю висилаємо по поштовим курсі.

GERMAN SAVINGS & DEPOSIT BANK
COR. 14th & CARSON STS.,
South Side Pittsburgh, Pa.

И. В. Рот, през., А. П. Міллер, кас.,
Ол. Вучак, уряди банк.

Найвище забезпечене \$100,000.00

Читайте з увагою! Не дайте дурити ся агентам крикливою і брехливою рекламою. Як вам хто говорить, що ручить за се або те, то ви напитаєте цигана, чим він ручить і де його зарука? Відвічальний Агент і банкір складає заруку в державну касу. Заки повірите кому свій гріш, чи то до переїзду, чи переслани до стар го краю, поперед переїзду ся, чим і як хто ручить за ваш тяжко напружаний гріш. Я аложив в державній касі **СТО ТИСЯЧ ДОЛЯРИВ**. Як заруку для вас

Тому тимте, що треба уникати непевних банкірів. До ваших послуг є старий, опитний Агент, який вислав 100 корон за \$20.43, 200 корон за \$40.85, 500 корон за \$102.00, 1000 корон за \$204.00. Продає шифкарти до Європи і до Америки, робить контракти, повновасти та полагаджує військові справи, а усе те робить

дешево, совісно і точно.

Пишіть по габробиці курсу і ціни шифкарт.

Відповіді відвортно поштою, а всяку раду даю безплатно.

HENRY J. SCHNITZER

141 Washington St., New York.

Найвище забезпечене \$100,000.00

Одинона вірчево уряджена

ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ“

затрудило добре вишколений друкарський персонал, посідає найновіші машини, а тому різномодні гарні черенки і прикраси.

Виконує

всякі друкарські роботи

точно, гарно і по низьких цінах.

Впов. Родимці, як тожко Відділи і члени Р. Н. Союзу повинні в всяких друкарських роботах удавати ся лише до своєї друкарні „Свободи“.